

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnice: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto.

SCOVENECE

Nemške čete zasedle Kijev in Poltavo

Vzhodno od Kijeva so štiri sovjetske armade obkoliene — Prodiranje nemške vojske proti Harkovu

Hitlerjev glavni stan, 20. sept. As. Nemško vrhovno poveljstvo je snoči objavilo naslednje izredno uradno vojno poročilo:

Med obkoljevalnimi operacijami, naznanjenimi danes, je bil pripravljen tudi napad na Kijev, prestolnico Ukrajine.

Po drznem zlomu utrjenih črt na zahodnem bregu Dnjepra so nemške čete vdrle v mesto. Na mestnem gradu vihra od davi nemška vojna zastava.

Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo naslednje izredno uradno vojno poročilo:

Nemške čete, ki so po prehodu čez Dnjeper pri Kremenčuku nadaljevale z napadom tudi proti severovzhodu, so zasedle Poltavo, 120 km jugozahodno od Harkova.

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev Glavni Stan, 20. sept. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Kakor je bilo že objavljeno s posebnimi uradnimi poročili so pehotne divizije nemške vojske s podporo letalstva po večdnevni bojih močno zgrajen obroč pri Kijevu na zahodni obali Dnjepra prebile. V drznem napadu so včeraj ob enem z umikajočim se sovražnikom vdrle v mesto in so na trdnjavi v Kijevu izobesile vojno zastavo nemškega rajha. Potem, ko je vrhovno poveljstvo sovjetskih čet pobegnilo je celotna posadka vrgla proč orožje in nehala z odporom.

Kakor je bilo prav tako s posebnim poročilom objavljeno, je bilo zavzeto dne 18. septembra mesto Poltava, ki je 120 km jugozahodno od Harkova.

V sodelovanju z oddelki vojne mornarice in letalstva so čete armade v sredini septembra v zalivu pri Rigi zavzele otoke Wauna in Moon. Po lastnem sklepu je 16. septembra stotnik Pankow s četo prišel z Moona po nasipu, ki ga je sovražnik deloma razdelil na vzhodni del otoka Osel. S tem drznim dejanjem je pospešil priprave za zasedbo tega otoka.

Letalstvo je tudi ponoči bombardiralo Odeso in Moskvo.

V boju proti angleškemu oskrbovalnemu brodomu so bojna letala v noči na 20. september iz konvoja potopila vzhodno od Hulla dve trgovski ladji med temi petrolejsko ladjo, s skupno 17.000 tonami. Podnevi je bil pred angleško jugovzhodno obalo s bombe hudo poškodovan še en tovarniški parnik.

V severni Afriki so nemška bojna letala v noči na 19. september napadla skladišča olja pred Suezom in pristaniške naprave pri Port Saidu in Aleksandriji.

Sovražnik je v pretekli noči s slabimi silami priletel nad severno Nemčijo. Nekatera letala so priletela nad okolico glavnega mesta. Bombe, ki so padale na stanovanjske predele v Stettinu, so povzročile malo žrtev — smrtnih in ranjenih — med civilnim prebivalstvom. Protiletalsko topništvo je sestrelilo dva angleška bombnika.

Moskva priznava padec Kijeva

Bern, 20. sept. as. Pristojni krogi v Moskvi izjavljajo, da ni več poročil iz Kijeva. Poročila so nehala prihajati včeraj. Nemške sile so tudi že daleč onstran Poltave, ker od tam nemške čete prodirajo naprej proti Harkovu.

Petrograd in Kronstadt pod stalnim ognjem finskega topništva

Stockholm, 20. sept. AS. Dopisniki švedskih listov poročajo, da finsko topništvo stalno obstreljuje Petrograd in Kronstadt. Rdeče čete se pripravljajo na odhod iz Kronstadta. Pred Kronstadtom so pripravljene sovjetske ladje, da bi odpeljale posadko.

Obupni boljševiški protinapadi

Berlin, 20. sept. AS. Na južnem odseku ruske fronte so boljševiški oddelki prešli v obupne protinapade. Protinapade so izvedli oddelki konjenice. Toda vsi oddelki so bili popolnoma uničeni.

Uspehi nemškega letalstva nad Rokavskim prelivom

Izgube angleškega letalstva in trgovskega brodovja

Berlin, 20. sept. AS. Napad angleških letal na nemški konvoj v Rokavskem prelivu je bil odločno odbit. Dve angleški lovski letali in en bombnik so bili sestreljeni. Dne 17. septembra so angleške izgube nad Rokavskim prelivom znašale 15 letal.

Včeraj je bilo v letalskih spopadih sestreljenih 14 lovskih letal vrste Spitfirec in trije angleški bombniki. Tako je bilo dne 17. in 18. septembra sestreljenih 35 angleških letal in sicer nad Rokavskim prelivom ali pa nad zasedenim ozemljem.

Berlin, 20. sept. as. Ponoči so nemški bomb-

Strašen poraz sovjetskih čet v Ukrajini

Položaj južne sovjetske armade je skrajno kritičen — Že sedaj je nad 20 divizij zajetih

Posebni dopisnik Stefaniya poroča:

Na srednjem odseku je severovzhodno od Smolenska maršal Timošenko blokirán in so hudi boji med Velikje Luki in Staraja Rusa.

Uničevalen poraz v Ukrajini

Zadnja poročila, ki prihajajo z ukrajinske fronte, kažejo na velikanski poraz sovjetskih vojsk. Predrti in uničena je cela obrambna črta na Ukrajini, in sicer od Konotopa ob reki Desni pa do morja.

Maršal Budjoni, ki že ves čas dobiva najhujše udarce, se je tudi onstran Dnjepra izkazal kot slab vojskovodja. Nemci so v nekaj dneh potem, ko so prišli čez Dnjeper, napravili vdor, globok 150 km in s tem popolnoma razbili vso obrambo vzhodno od Dnjepra. Sovjetske divizije so povsod na umiku. Vendar pa se kakih 20 divizij ne bo moglo več rešiti iz nemškega obroča, ki se sklepa vzhodno od Poltave. Zlom sovjetske vojske v Ukrajini je popoln. Uničena so sovjetska pričakovanja, da se bo v Ukrajini mogoče držati do zime. Velika pobitost pa vlada tudi v Londonu, kjer vidijo, da bo angleška pomoč Sovjetski Rusiji prišla vse prepozno. Sedaj je neposredno ogrožen največji sovjetski industrijski center v pokrajini Donca in na Krimu. Sovjetske čete so se zavedale važnosti črte na Dnjepru in so se zaradi tega tako krčevito upirale. Toda ves odpor je bil zaman.

Dosedaj največji sovjetski poraz

Sedanji poraz sovjetske vojske v Ukrajini je največji, ki so ga dosedaj Rusi doživeli v vojni z Nemčijo. Vse ozemlje do Dona je ogroženo, prav tako bo pa tudi mogoč napad na samo Moskvo iz južne strani. Nemški oddelki operirajo največ z metalcji plamena, topništvom in pa z letalci. Strateški položaj sovjetske vojske je mogoče primerjati položaju na zahodu lanske leto, ko so Nemci predrl francosko fronto pri Sedan, kar je imelo za posledico zlom celotnega francoskega obrambnega sistema. Če je imela nemška jesenska ofenziva namen zasesti industrijsko področje Donca, potem je ta cilj že dosegla.

Kijev je padel že v petek zjutraj, in sicer po silnem topniškem ognju. Nemške čete so v hitrih pohodih tudi proti polotoku Krimu, čigar usoda je že sedaj odločena. Tudi Harkov, druga prestolnica Ukrajine, je najresneje ogrožen.

Morje blata pri Petrogradu

Položaj pri Petrogradu je mogoče označiti samo z izrazom: peklo! Poročevalec dogodkov ne najde izrazov za tragedijo, v katero je zašlo bivše glavno mesto ruskih carjev. Mesto je neprestano pod ognjem težkega topništva in zlasti nemškega letalstva. Po načrtu se neusmiljeno nadaljuje nemško uničevalno delo v utrjenem pasu. Mesto je brez luči, brez prave pitne vode in tudi živila že

primanjkujejo. Pač pa imajo branilci mnogo streliva, ki ga trošijo v srditih bojih v katerih dlan za dlanjo odstopajo ozemlje nemškim silam.

Vsa okolica mesta je spremenjena v neizmerno blatno polje. Mraz je občutljiv posebno ponoči in zjutraj. To priznava celo angleška agencija »Exchange« in sovjetski vojaki in delavci trpe zaradi mraza in slabe hrane. Mestno poveljstvo je prisililo na tisoče meščanov, da so delali noč in dan pasti za tanke in druga utrdbena dela. Vse ozemlje med mestom in utrdbami je prerito z jarki, ki pa jih nemško topništvo sproti zasipa. Vorošilo je dal povelje, da je treba Petrograd braniti tako, kakor še nikdar ni bilo branjeno kako mesto. Politični komisarji pravijo, da Nemci ne bodo nikoli dobili mesta, če pa ga bodo zasedli, bodo našli zgolj razvaline.

V četrtek popoldne je bitka dosegla pravi vrhunec. Močnim nemškim oddelkom se je posrečilo zavzeti važno točko v sovjetski obrambi.

Vorošilo je vrgel na ogroženo mesto rezerve, na kar se je pričel strahoten dvoboj težkega topništva... Iz Moskve poročajo, da bo bitka za Petrograd šla v zgodovino kot najbolj krvava vseh časov. Izgube so torej na sovjetski strani strašne. Na nebu nad Petrogradom so se pojavila angleška letala, ki pa so jih Nemci trdo sprejeli.

Helsinki, 20. sept. AS. Prodiranje finskih čet se razvija zelo ugodno. Tudi v odseku Galla so finske čete dosegle pomembne uspehe in so pro-

Vojno poročilo št. 473

Važna postojanka pri Uolkefitu zavzeta

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Severna Afrika: Na odseku pri Sollumu so bili odbiti sovražni oddelki, ki so jih podpirali oklepni avtomobili. Skušali so se približati našim postojankam.

Angleška letala so metala bombe na Tripolis in so napadla Benghazi, kjer so bombe zadele nekaj arabskih bivališč. V tem kraju je protiletalsko topništvo sestrelilo eno angleško letalo.

Dve naši motorni ladji s četami v konvoju sta bili torpedirani in potopljeni v bližini Tripolisa. Vojne ladje iz spremstva in druge ladje, ki so prihitele na kraj, so rešile skoraj vse vojake, ki so bili na ladjah in posadko z ladij.

Vzhodna Afrika: Silovito delovanje naših oddelkov. Čete iz posadke v Uolkefitu so z naskokom zavzele važno postojanko po srditem sovražnem odporu. Sovražnik je bil pognan v beg in njegove izgube so bile občutne. Zaplenili smo orožje in strelivo in mnogo vojnega gradiva.

V Celgi je kolona nacionalnih in kolonialnih čet pod poveljstvom podpolkovnika Domenica Miranda izvedla bleščeč ofenzivni napad, ki je prisilil sovražnika k velikemu premikanju. Sovražnik se je po hudem boju in srditi bitki na nož v nerodu umaknil ter je na bojišču pustil nad 30 mrtvih.

Vzhodno Sredozemsko morje: Naša letala so napadla in hudo poškodovale trgovsko ladjo majhne tonaže.

drle onstran stare finske meje. Tudi na tem odseku sedaj finski oddelki nadzirajo progo Petrograd—Murmansk in najvažnejši oddelki te proge so pod stalnim ognjem finskega topništva.

Madžarsko vojno poročilo

Budimpešta, 20. sept. AS. Madžarski glavni stan objavlja:

Boji madžarskih čet se v Ukrajini vedno bolj razvijajo na obširnejšem bojišču. Pristojni vojaški krogi zadržujejo poročila o uspehih in se poudarja samo to, da se nadaljuje zasledovanje sovražnika, ko se dosežajo novi bojni cilji. Na nekaterih odsekih se branijo samo sovjetske zadnje straže. Sovražna obramba že dokazuje znake izčrpanosti. Sovjetski napadi na madžarskem odseku so popustili in madžarske čete povsod hitro opravljajo s sovražnikom.

Napad na sovjetsko bojno ladjo

Berlin, 20. sept. AS. Včeraj so nemška bojna letala na morju zahodno od Petrograda napadla sovjetsko bojno ladjo. Razvil se je silovit boj in več bomb je zaporedoma zadelo v polno sovjetsko bojno ladjo, na kateri je bilo opaziti ogromno škodo.

Prav tako so v bližini Petrograda nemška letala napadla sovjetsko letališče. Po poročilih, ki so dosedaj prispela, so nemška letala na tleh uničila 24 letal, v letalskih dvobojih pa je bilo sestreljenih 6 rdečih letal.

Nemška letala so uspešno napadla bežeče sovjetske kolone vzhodno od Poltave, motorizirane kolone pa so bile razpršene in razbite. Te kolone so nemška letala napadla z nizkimi poleti. Na ozemlju, kjer se sovjetske čete umikajo, so letala razdejala in uničila mnogo važnih železniških križišč. Na osrednjem odseku so letala napadla železniške proge, ki so še v boljševiških rokah. Na raznih točkah so bile proge razdejane in mnogo vlakov je iztirilo. Na letališču, ki so ga nemška letala napadla so izbruhnili obsežni požari.

Angleški listi o porazih sovjetske vojske

Rim, 20. sept. AS. Katastrofalen razvoj vojne na vzhodu popisujejo londonski listi z grenkimi članki.

»News Chronicle« piše, da bo naloga angleške vojske v bodoče veličanska in vprašati se je treba, če bo Anglija mogla zadajati kakšne udarce nemški vojski in če Anglija ne dela v prid Osi, če pušča, da Os pobije vsakega posameznika. »Times« piše, da ni mogoče trditi, da bi čas delal samo za Anglijo. Drugi angleški listi pozivajo občinstvo, da naj ne bo optimistično in da naj računa na invazijo, ki je možna, ker je angleško brodovje preveč zaposleno.

Kijev - prestolnica Ukrajine najlepše rusko mesto

Po padcu Kijeva so Rusi izgubili poleg ukrajinske prestolnice tudi svoje najlepše — drugo trgovsko najvažnejše ter tretje največje mesto Sovjetske Unije.

Mesto Kijev je najstarejše rusko mesto in leži na desnem bregu Dnepra, ki je tu 600 m širok in ga veže s Črnim morjem. Mesto je bilo že prestolnica prvih Varegov in ruske velike kneževine do leta 1169. Ko je Sveti Vladimir uvedel krščanstvo, je postal Kijev-tudi duhovno in cerkveno središče. Z letom 1169, ko ga je zasedel Andrej Bogoljubski, je prenehal biti prestolno mesto. Kljub temu se je pa zaradi svoje izredno ugodne lege lepo razvijalo v cvetoče gospodarsko in kulturno središče. Leta 1240 so ga opustošili Tataři, leta 1320 zasedli Litvanci, leta 1569 pa Poljaki. Ti so ga imeli do leta 1654, ko so ga Rusi znova dobili nazaj. Končno veljavno je Kijev v ruski posesti od l. 1686. Od leta 1917—19 je bil prestolnica Ukrajine, nato pa sedež sovjetske ukrajinske republike.

Kijev je znan po svojih treh starih mestnih delih ter mu dajejo posebno noto številne stavbe, tako uradna poslopja, kakor številne cerkve in samostani v ukrajinskem baroku s srebrnimi in zlatimi kupolami. Še danes je praviljen pogled na samostanski del mesta Pečarskaja Lavra, ki so ga Sovjeti prekrstili v Leninski. Od 80 cerkva, ki jih ima mesto, so posebno znane in bogate: Sofijska katedrala iz 11. stoletja, ki ima 19 kupol, cerkev sv. Andreja iz leta 1750, Vladimirjeva katedrala (1852—1896), predvsem pa Mihaelov samostan s katedralo (1108), evetovno znani samostan Lavra iz 12. stoletja. Sedaj je bil v njem invalidski dom. Poleg samostana je bila tudi slovita cerkev vseh Svetnikov, znan je tudi samostan v pečinah. Lepa je bila tudi carska palača iz leta 1870, ki so jo Sovjeti spremenili v poljedelsko tehniko, mestna palača (1874), velesejski prostori, borza in druga poslovna poslopja.

Kijev je najvažnejše središče ukrajinskega črnomoškega področja. Mesto se je v zadnjih letih zelo razširilo ter živi danes v njem okoli

800.000 prebivalcev. Med temi je 450.000 Ukrajincev, judov pa okoli 200.000. V mestu se križajo važne železniške zveze od zahoda na vzhod in od severa proti jugu. Ker leži ob plovnem Dnepru ima stalno vodno zvezo s Črnim morjem. Zaradi svoje nad vse ugodne lege, se je mesto razvijalo ne samo v kulturno središče Ukrajine, temveč še bolj v gospodarski in trgovski center. V zadnjem času je postal tudi važno letalsko središče ter ima v ta namen na razpolago velika in moderna letališča. V mestu je vse polno tobačnih, sladkornih in konzervnih tovarn, ki so vse svoje industrijske potrebe črpale iz rodovitne in bogate okolice. V mestu je močno zastopana tudi tekstilna industrija, med katerimi so posebno znane predilnice sukna, zatem usnjarske, strojne in kovinske industrije. Med temi je treba omeniti tudi velike industrijske naprave za izdelovanje poljedelskih strojev in vlačilcev ter delavnice za popravilo tega orodja.

Sovjeti kršijo bolgarsko nevtralnost Ruski padalci na bolgarskih tleh

Sofija, 20. sept. As. Sovjetska Rusija je znova dvakrat zelo hudo kršila nevtralnost Bolgarije. Načelnik bolgarske policije je sporočil tisku, da je v noči od 13. na 14. september sovjetsko letalo metalo padalce v južno Dobrudžo. Zaradi naglega posega vojaštva in policije v Dobručo ter zaradi prostovoljnega sodelovanja civilistov, so vse padalce hitro našli in obkolili. Ker se padalci niso hoteli vdati, je prišlo do oboroženega spopada. Vrhet pet je bilo ubitih. Na bolgarski strani je mrtev en častnik in policijski načelnik iz Dobruče. En vojak in štirje civilisti so bili ranjeni.

Sovjetski agenti so se spustili na bolgarsko ozemlje, da bi vohunili in izvajali sabotažna dejanja. Oboroženi so bili s strojnimi, s ročnimi bombami, s puškami in samokresi, nosili pa so s seboj tudi znatne količine razstreliva. Vse to orožje je sovjetskega porekla.

Načelnik bolgarske policije je sporočil tudi, da je pretekle dni sovjetska podmornica izkr-

cala na bolgarskih obrežjih precej do zob oboroženih ljudi ter oskrbljenih z obilnim razstrelivom in s radijskim oddajnikom in sprejemnikom. Njihova naloga je bila delati nasilja, da bi se motilo redno življenje v državi. Zaradi posega vojaških oblasti in prebivalstva je bilo mogoče sovjetske agente ujeti, preden so utegnili izvesti svoje načrte.

Sovjetska letala kar naprej mečejo na bolgarsko ozemlje padalce. Predsedniščinj so pri Tretni v južni Bolgariji Sovjeti spustili enajst padalcev, ki so spet bili vsestransko oboroženi in oskrbljeni z razstrelivom, da bi uničevali javne naprave. Policija in tamošnja posadka zdaj vneto iščejo enajst sovjetskih padalcev. Zaradi tega so obkolili vso pokrajino pri Tretni.

Bolgarska vlad je zaradi teh dejanj odločno protestirala pri sovjetski vladi. Vsi listi ostro obsojajo sovjetsko delovanje in zavračajo trditve šefa sovjetske propagande Lozovskega.

Med podpisniki spomenice je tudi ime Williama Hutchesona, podpredsednika zveze posebnih delavcev, prav tako pa sta podpisala spomenico tudi katoliška škofa v Seattleju in Buffalu.

Ureditev avtorskega prava v Ljubljanski pokrajini

Rim, 20. sept. Na osnovi smernice ministrstva za ljudsko kulturo se je podala posebna komisija, v kateri so poleg zastopnikov ministrstva tudi voditelji Italijanske družbe avtorjev in založnikov, v Grčijo in na Hrvaško, da ukrene vse potrebno za delo v teh državah in posebej za boljšo ureditev v izpolnitvi avtorskega prava italijanskih avtorjev in tudi na osnovi mandata inozemskih družb, v prvi vrsti nemških. — V Ljubljanski pokrajini je bila uvedena likvidacija bivših jugoslovanskih avtorskih družb na osnovi sporazumov z lokalnimi avtorji. Vse avtorske pravice so prešle na Italijansko družbo avtorjev in založnikov.

Finski trgov. minister Tanner v Berlinu

Berlin, 20. sept. AS. Včeraj je prišel v Berlin finski trgovinski minister Tanner, ki je častnikarjem izjavil, da je zadovoljen s potekom vojne proti sovjetski Rusiji. Zanimal je novice o neklih posebnih finskih željah in je rekel, da Finska želi, da bi se vojna končala s popolnim uničenjem boljševizma. Minister je tudi govoril o gospodarskih zvezah med Finsko in srednjo Evropo.

Japonski protest v Moskvi

Tokio, 20. sept. AS. Uradno poročilo japonskega zunanjega ministrstva pravi, da je japonska vlada poslala v Moskvo protestno noto zaradi tega, ker se je potopila japonska jadralnica, ki je pri Koreji zavozila na sovjetsko mino.

Obsodba Rooseveltove samovolje

Chicago, 20. sept. AS. Predsednik glavnega odbora organizacije »Amerika najprej« je objavil spomenico, ki jo je podpisalo 50 odličnih ameriških osebnosti. Spomenica pravi v uvodu, da Rooseveltovega ukaza o streljanju na tuje ladje ni odobrili niti ameriški senat, niti ameriški narod. Predsednik ni imel pravice izdati takega ukaza, kajti pravica napovedati vojno je pridržana zveznemu kongresu.

Prebivalstvo Italije

Rim, 20. sept. AS. Uradni list poroča, da je štela 1. septembra Italija 45.249.000 prebivalcev. Samo v avgustu je bilo v Italiji 17.564 porok. Rojenih je bilo 74.637, umrlo pa jih je 50.510.

Omejitev avtomobilskega prometa na Portugalskem

Lizbona, 20. sept. AS. Na Portugalskem so izdali odredbe za omejitev ne samo avtomobilskega prometa, ampak tudi za promet motociklov. Vlada je napovedala, da bo uvedla posebne knjižice za delitev bencina.

Švedski parnik potopljen

Stockholm, 20. sept. as. Švedska vlada je objavila da je bil potopljen švedski parnik »Scania« (1.999 ton). Vsi člani posadke in sicer 24 mož so bili rešeni.

Angleška izmišljotina

Vatikan, 20. sept. »Observatore Romano« priobčuje sledeče: Listi so objavili novice, ki je izšla

v »New York Times« in ki jo je razširila agencija Reuter, »da je papež odklonilno odgovoril na Rooseveltovo prošnjo, ki jo je papežu izročil Myron Taylor, posebni odposlanec pri sv. stolici, v kateri naj bi ameriški predsednik prošil sv. očeta, naj vojsko proti nacizmu razglaši kot pravično vojsko.« Vatikansko glasilo pravi, da je opolnomočeno izjaviti, da na sv. očeta silna zahteva ni bila stavljena in je torej gladko izmišljena.

V Romuniji streljajo komuniste

Bukarešta, 20. sept. AS. Vojno sodišče v Ploestiju je obsodilo na smrt 6 ruskih komunistov, ki so bili obtoženi sabotaže. Omenjeni so kot padalci prišli v Romunijo, da bi zažigali petrolejske vrele. Vsi so dobro govorili romunsko.

Aljehin zopet poražen v Monakovem

Monako, 20. sept. AS. Svetovni šahovski prvak Aljehin je znova podlegel v 14. partiji evropskega šahovskega turnirja. Po tem porazu je skoraj izključen, da bi mogel dobiti prvo nagrado.

Gospodarstvo

Ureditev oddaje živil v gostinskih obratih v Italiji

V uradnem listu Fašistične stranke je izšel skup navodil ministrstva za kmetijstvo in gozdove za ureditev oddaje živil v javnih lokalih. Ta ureditev določa v glavnem naslednje:

1. Za časa trajanja vojne se nadomesti dosežani način oddaje živil v javnih lokalih z novim načinom, tako da se bo namreč oddajal obed, oz. večerja po določenih cenah.
2. Obed tvorijo: juha, glavna jed s prikuho in sadje. Glavno jed tvorijo: porcija mesa ali ribe, ali jajc ali prekajenega mesa s prikuho, odn. z zelenjavo, namesto juhe ali glavne jedi s prikuho ali sadja se lahko da tudi ena porcija sira. S posebnimi ukrepi bo zmanjšano število priprav. juh, glavni jedi v jedilnem listu.
3. Prepovedano je dajati predjedi in več porcij razen določenih, nadalje juhe z jajci, olje in maslo, sladkarije in podobno, v sobotah, nedeljah in ponedeljkih juhe z racioniranimi živilji.
4. Za jed po določenih cenah se bo v vsaki občini določila cena za vsako vrsto javnih lokalov po klasifikaciji, katero potrdi policija. Cene se morajo ravnati po priloženi tabeli.
5. Potrošniki se lahko odpove eni ali več jedem enotnega menija in se primerno zmanjša cena.
6. V lokalih četrte skupine se lahko dobi tudi sama juha, za katero se sme zahtevati največ 30 centesimov poviška.
7. Dovoljeni so abonmaji za 30 dni v naprej. V tem primeru mora biti zmanjšanje cene najmanj 10%.
8. Vsak gostinski obrat bo moral imeti jedilni list, ki bo moral vsebovati ime in priimek lastnika, skupino obrata, določeno ceno, odstotek za potrebo in seznam jedil z navedbo cen za posamezno jedilo.
9. Prepovedano je lokale preklasificirati v višjo skupino, pač pa je možen prehod v nižjo skupino.

Nadalje se vsebovava v členih 10—14 kazenska in druga podrobna poročila.

Cene so naslednje: skupina IV. najmanjša 6, najvišja 9 lir, skupina III. 8, 14, 11, 20 lir, I. skupina 15, 25 lir in posebna vrsta najvišja cena 32 lir.

Nadalje vsebujejo odredbe navodila za postopek pri določanju cen.

Število prebivalstva Italije znaša 45.269.000.

Po podatkih Osrednjega statističnega zavoda v Rimu je imela Italija s koncem avgusta v 98 pokrajinah, torej brez novo priključenih pokrajin 45.269.000 prebivalcev. Naravni prirastek je znašal meseca avgusta 24.027 duš.

Izvoz konoplje — monopoliziran. V rimskem Uradnem listu je objavljen dekret, s katerim se

uvaja monopol na izvoz konoplje. Ta monopol izvršuje državna ustanova za izvoz konoplje.

Hrvatska trgovinska pogajanja. V Zagrebu so se začela bolgarskohrvatska trgovinska pogajanja. Bolgarsko delegacijo vodi Nikola Pečev, dočim je na čelu hrvatske delegacije dr. Cabas. Nadalje je pričakovati prihodnji mesec trgovinskih pogajanj med Nemčijo in Hrvatsko kakor tudi pogajanj med Hrvatsko in Madžarsko. Hrvatska bo uvažala iz Madžarske sladkor, koruzo in maslo, in bo tja izvažala premog in železno rudo. Ob enem bo obravnavano tudi vprašanje ureditve kompenzacijskih poslov za ozemlje, katerega si je pridobila Madžarska.

Madžarske banke v Bački. Poročali smo že, da je Peštanska madžarska komercialna banka v Budimpešti prevzela večino delnic Trgovske in obrtno banke v Novem Sadu. Poleg tega bo banka prevzela tudi večino delnic »Opšte privredne banke« v Subotici. Glavnica te banke je znašala 10 milij. din, bilančna vsota v letu 1939. pa 110,7 milij. din. Dividenda banke za 1939 je znašala 5%. Novosadska Trgovska in obrtna banka pa je imela glavnice 20 milij. din, bilančno vsoto 112,5 milij. din, dividenda za 1939 je znašala 6%. V upravnem svetu te banke sta sedela tudi dva zastopnika ljubljanskega Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo. Poleg tega namerava Nacionalni kreditni zavod v Budimpešti ustanoviti svojo posebno banko v Novem Sadu.

Nova ureditev prodaje tobaka v Nemčiji. Zaradi zmanjšane proizvodnje in povečane potrošnje proučuje sedaj v Nemčiji vprašanje racionalizacije prodaje cigaret in cigar, da se izognje čakanju pred prodajalnami. V pokrajinskih mestih so prišli že na dve vrsti rešitev. V Magdeburgu izdajajo že nekaj tednov posebne kontrolne karte za kadilce na osnovi oblačilne karte. V Berlinu pa se je začela akcija, ki ima namen predvsem doseči disciplino in vplivanje na kupce z raznimi tehničnimi ukrepi.

Iz Prekmurja

Minuli teden se je pričel na vseh šolah šolski pouk. Pri vpisu v šolo je bilo treba za vsakega šolobveznega otroka plačati 1 pengö (10 nekdanjih din) šolnine. Večina ljudskošolskih učiteljev je prišla iz Madžarske. V službi so pa tudi vsi učitelji domačini. Tudi nekaj učiteljev iz ostale Slovenije je sprejetih v službo, vendar so nameščeni povečini v krajih izven Prekmurja, največ v Medmuriu.

Pri vpisu otrok v šolo je bilo nekako glasovanje glede učnega jezika. Starši so se morali izjaviti, ali so za domači (vendski) ali madžarski jezik. V neki šoli v črensovski občini so se trije odločili za madžarsčino, češ da se vendsko itak doma navadijo.

Duhovščina iz nepreknevnih krajev je večidel premeščena z dosedanjih mest. Župnik Zadravec je premeščen v župnijo severno od Monostra. O domačinu dekanu Jeriču je rečeno, da pojde v Medmurije. Bivši lavantinski bogoslovci so skoraj vsi sprejeti v sombatski bogoslovje.

Narodni voditelji Klekl je še vedno v Sombatelju. V splošnem pa teče življenje mirno. Mast je po 37 din, mleko po 2 din, jajca po 1 din. Seveda so to cene na deželi. V trgovini je olje težko dobiti, toda na deželi ima ljudstvo lasten pridelek (bučno olje).

Iz št. Vida pri Stični

»Slovenec« in druge naše časopise, kakor tudi koledar in knjige »Slovenec« knjižnice lahko naročate in plačujete pri zastopniku Hrenu Francu, mizarstvo, št. Vid pri Stični.

„NORMA“ steklenice

za vkuhanje sadja in sočivja
Steklarna KLEIN, Wolfova ulica 4

Razno

Monograme za robce in perilo, gumbice, entel, ašur, predliki izvršimo takoj! Tamburiranje oblač, vezanje perila.

Matek & Mikeš

Ljubljana, frančiškanska ulica nasproti hotela Union

Prodaj ali zamenjam

za krompir ali fižol od gorenjske narodne noše poedino 3 rute, pas, predpasnik, pentlje in krilo. Črna barvana lisica, muft. temen kostum za majhno osebo, ženske gozderice št. 88, bisernico, mandolina, šinigoj, Bolgarska št. 17.

Berite

Slovenca

in oglašujte v njem!

Italijanščina brez učitelja

PET IN TRIDESETA LEKCIJA.

Posebnosti pravilne spregatve.

Prva spregatev (-are).

1. Glagoli na -cäre in -gäre. Pred končnicami, ki se začnajo z 'e' ali 'i', pridevamo osnovi še soglasnik 'h':

Primer: manciare. — Presente: io mancio, tu manchi, noi manchiamo. Futur: mancherò itd. Presente del congiuntivo: che io manchi, che tu manchi, che egli manchi, che noi manchiamo, che voi manchiate, che essi manchino. Condizionale presente: mancheréi itd.

Primer: pagäre. — Presente: io pago, tu paghi, noi paghiamo. Futur: pagherò itd. Presente del congiuntivo: che io paghi, che tu paghi, che egli paghi, che noi paghiamo, che voi paghiate, che essi paghino. Condizionale presente: pagheréi itd.

2. Glagoli na -ciäre in -giäre. Pred končnicami, ki se začnajo z 'e' ali 'i', odpahujemo končni 'i' osnove.

Primer: abbracciäre. — Presente: io abbraccio, tu abbracci (namesto: abbracci-i), noi abbracciamo (namesto: abbracci-iamo). Futur: abbraccerò (namesto: abbraccer-erò) itd. Presente del congiuntivo: che io abbracci (namesto: abbracci-i), che tu abbracci, che egli abbracci, che noi abbracciamo, che voi abbracciate, che essi abbraccino. Condizionale presente: abbracceréi (namesto: abbraccer-erei) itd.

3. Drugi glagoli na -läre. — Če je končni 'i' osnove v prvi osebi sedanjega časa (presenta) nenačeljen, se odpahuje kakor v primerih, ki sem jih navedel v zgornji točki 2. Če pa je nenačeljen, se odpahuje samo pred končnicama -iamo in -iate.

Primer: soffläre. — Prva oseba presenta se glasi: io soffio. Ker je končni 'i' osnove nenačeljen (soffi-), se ravna glagol po primerih v točki 2.

Primer: invläre. — Prva oseba presenta se glasi: io invio. Končni 'i' osnove je nenačeljen (invi-). Presente: noi inviamo (namesto: invi-iamo). Presente del congiuntivo: che noi inviamo (kakor prej!), che voi inviate (namesto: invi-iate). — Kljub temu, da končnega 'i' v osnovi nimajo na-

glašenega, se ravna po primeru »inviäre« še glagoli: accoppiäre (združiti), alleviäre (olajšati), celiäre (šaliti se), variäre (spreminjati).

Druga spregatev (-äre).

O dvojnem passatu remotu smo že govorili (gl. naše 62. nadaljevanje).

Tretja spregatev (-äre).

1. Glagoli na -cäre in -gäre. Če so naglašeni na predpredzadnjem zlogu nedoločnika, spremeni se pred končnicami, ki se začnajo z 'o' ali z 'a', meščani c (= è) oziroma g (= d) v trdi c (= k) oziroma g (= g).

Primer: vincere. — Presente: io vinco, tu vinci, egli vince, noi vinciamo, voi vincete, essi vincono. Presente del congiuntivo: che io vinca, che noi vinciamo, che voi vinciate. Itd.

Primer: sörgere. — Presente: io sörgo, tu sörgi, egli sörga, noi sörgiamo, voi sörgiate, essi sörgono. Presente del congiuntivo: che io sörga, che noi sörgiamo, che voi sörgiate. Itd.

Dve izjemi: cuocere in recere. — Presente: io cuocio, io recio, essi cuociono, essi reciono. Presente del congiuntivo: che io cuocia, che io recia, che essi cuociano, che essi reciano. Itd.

O dvojnem passatu remotu smo že govorili (gl. naše 62. nadaljevanje).

Četrta spregatev (-äre).

O glagolih s podaljšano (-isc-) in nepodaljšano osnovo smo že govorili (gl. naše 7. nadaljevanje).

Berilo.

Gli anni.

Un signöre domandäva ad un suo amico quanti anni ävvece.

— Quaränta o quarantüno, o förse quarantacinqüe, rispöse l'interrogätö.

— Oh, diäminel non säi con precisöne la tua età?

— Cäro amico, io cönto il mio danäro, le mie rendite, perchè potrei pärdere, o ässere derubätö; ma sicchè non tēmo che gli ältri intēdano rubärmi gli änni, così quēsti non li cönto mäil.

Dijaški semenj – slovo od počitnic

Dijaki so pravi mojstri v prekupčevanju

Živčav ob času dijaškega sejma na Bregu. Obzidje in ograja ob Ljubljani je pripravna klopca za vse, ki bi se radi malo odpočili.

Jesenski dijaški semenj je postal v Ljubljani že tako tradicionalen, da si začetka šolskega leta brez tega živahnega vrveža niti misliti več ne moremo. Pred leti je dijaštvo imelo svoje središče pred klasično gimnazijo, zadnja leta pa je bil dijakom določen prostor na Bregu ob Ljubljani. Tam je bilo več prostora in živahne grude dijakov tudi niso mogle toliko ovirati prometa. Načela, ki so od nekdaj ustvarila temelj za dijaški semenj, so še danes ista. Semenji služijo prodaji rabljenih knjig, katerih dijaki sicer drugje

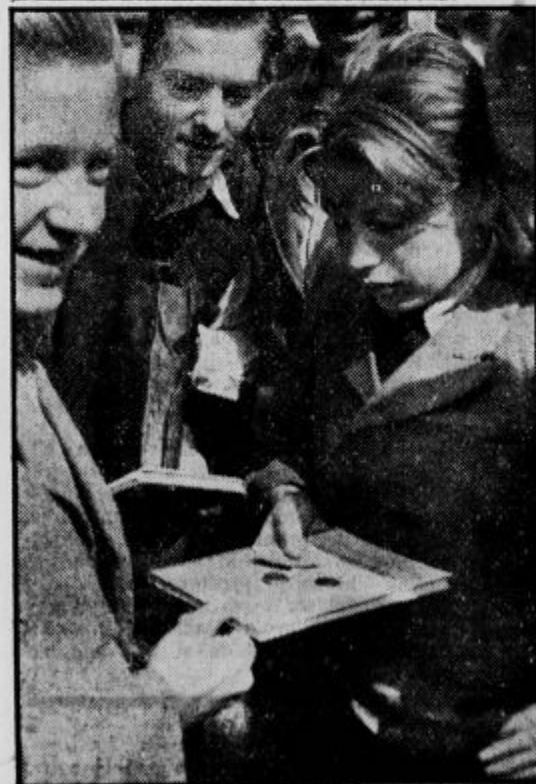

»Za prvo, za drugo, za tretjo!«

ne bi mogli prodati, kakor v antikvarijati. Ob koncu šolskega leta se navadno vsi razbeže tako hitro na svoje domove, da le malo kdo poskrbi še takrat, da si nakupi knjige za prihodnje leto. Navadno tudi za to ni denarja pri rokah, zlasti se ni mogoče prodati že obrabljenih knjig. Na drugi strani pa zadnja leta tudi ni bilo preveč varno že pred počitnicami kupovati knjige za prihodnje šolsko leto, saj so se predpisi o knjigah kaj radi menjavali. Tako je postal jesenski dijaški semenj živa potreba dijaštva, deloma zato, da je izločil prekupece-antikvariate, deloma pa zato, da je omogočil prodajo že slabših in hudo izrabljenih knjig, ki jih v antikvarijatu niti ne bi bilo mogoče prodati.

Ta samopomoč našega dijaštva je seveda doživela v letih svojega obstanka zanimiv razvoj. Na dijaškem semnju se dobijo vse knjige: za vse razrede in za vse šolske zavode. Podjetni in trgovsko nadarjeni dijaki so seveda že zdavnaj opazili, da se da s prekupčevanjem knjig zaslužiti lepe denarce. Zato se je razvil že pred leti na dijaškem sejmu izrazit tip dijaškega prekupčevalca. Ta je večinoma prodajal starem, ki so hodili na dijaški trg in niso tako dobro poznali najnižjih ponudb za knjige. Še bolj podjetni pa so našli druga pota, ki so jim pomagala do zaslužka.

Pa naj pove študent Francelj sam, kako gre kupčija s knjigami. Študent Francelj je eden izmed mojstrov med prekupčevalci. Izdaja ga že njegova zunanost, saj je odlično opremljen. Kot sedmošolec je postaven možakar in čez ramo mu visi velika usnjata torba. Na prvi pogled misliš, da je krošnjar. Toda ne! V debeli in dobro založeni usnjati torbi je cela skladovnica šolskih knjig. Včasih 20 ali celo 30. Z vsem lahko postreže.

Kupčija je sklenjena. Denar je že na knjigi. Ena roka še drži knjigo, druga pa spravlja denar v žep

»Nikar ne sprašuj!« odgovarja Francelj, »kako gre kupčija! Časi so se spremenili, zaslužkov iz prejšnjih let ne bo več!«

»Zakaj ne? Saj je vendar ves Breg poln samih dijakov. Vseh bo najmanj 500. Zakaj ne bi mogel dobro prodajati knjig?«

»Saj ne pravim, da jih ne bom dobro prodal, ampak zaslužil ne bom! Poglejte, ali ni žalostno! Vse se je že kolikor toliko podražilo, samo stare knjige niso prav nič poskočile v ceni.«

»Saj ne trdim, da bi bile knjige prav za polovico cenejše. Ampak, če je človek spreten, se da s knjigami v tem razmerju zaslužiti. Povsod sem nakupil najbolj stare in izdelane knjige. Imel sem vse počitnice čas, pa sem vse iztrgane liste vlepil nazaj v knjigo. Nato sem vse take stare špehe, ki sem jih sam že uredil, kolikor se je dalo, odnesel k knjigovezu. Ta je oblepil hrbet in knjige še enkrat obrezal. Kar pogledate, kako dobre so sedaj videti. Če tudi vračunam malenkostne stroške, ki sem jih imel pri knjigovezu, bom sedaj s temi knjigami zaslužil najmanj še enkrat toliko, kot sem izdal zanje.«

»Koliko pa boš zaslužil s prekupčevanjem letos?«

»Bolj malo, kakih 150 do 200 lir. Če bi lahko nakupil knjige tudi v drugih mestih, bi najbrž spravil v žep 400 do 500 lir. To je lep zaslužek in se mi dolgo časa pozna!«

Pristopila je mati, ki je prišla s sinom drugošolcem nakupovat knjige. Že jo je obdala gruda dijakov. Vse ponuja: za prvo, za drugo, za tretjo! Dolgo traja mešetarenje, preden pride do kupčije. Zopet drugi obljublja poseben popust in tako raste gruča okrog matere.

Taki prizori se ponavljajo ves dan. Od devetih do dvanajstih in od dveh do šestih je na dijaškem semnju najbolj živahno. Dnevi semnja so hkrati zadnja zabava dijakov, ki radi duhovito in na račun knjig in predmetov, od katerih se poslavljajo. Skrb pred novim šolskim letom in njegovimi nadlogami, se zdi še daleč, dokler je treba pregledovati knjige le zato, kakšne so in ne kaj je v njih. Še 10 dni, pa bo sejma konec in študentovo življenje bo teklo spet vsakdanjo pot.

Mož z 244 sinovi in vnuki

Carigrad, 19. sept. as. Pri Erzerumu živi kmet, ki je star 127 let. Še vedno je popolnoma zdrav ter čil in krepak in ima 244 sinov in vnukov. Sam ne ve več, koliko je imel žena, ker je še živel v času mnogoženstva, ki je tudi v Turčiji danes odpravljen.

Sport

Slovenski plavalci in atleti nastopijo v nedeljo na vročih italijanskih tleh

Dva naša marljiva atleta — orjaški Stepišnik in urnonogi Košir se bosta borila v nedeljo, 21. t. m., na mednarodnem mitingu v Milanu. Inž. Stepišnik, ki bo vihtel kladivo, bo imel pred seboj le eno nalogo: zalučati ga čez 50 m, kar bo dovolj, da potrdi sloves najmočnejšega metalca na Balkanu. Zadnjič je zaostal le malo za italijanskim prvakom Taddijem. Če bo imel tokrat več sigurnosti v zaletu in če bo dobro razpoložen, se lahko zgodi, da se mu revanžira. Zato tudi ne moremo delati prognoz za prvenstvo, vemo le, da se bo razvila med Taddijem in inž. Stepišnikom huda borba za prestiž.

Zlasti vroča tla bo čutil pod seboj 21 letni študent Košir, katerega šaka na startu najodličnejša družina: Lanzi, Szabo, Harzeny in drugi. Košir bo nastopil v teku na 1000 metrov. Že zadnjič je pokazal, da mu ta proga leži prav dobro. Za renomiranim italijanskim prvakom Lanzijem je zaostal le za 1,6 sekunde, ko je dosegel nov slovenski rekord v času 2:30,5. Lanzi pa 2:28,9. Če mu tokrat ne bodo tla prevročila in če ga rutiniranejši atleti ne bodo taktično izigrali, tedaj ne bo demantiral svojega krstnega botra, ki mu je dal ponosno ime Zmagoslav ali Vittorio, kakor ga imenujejo v italijanskih listih. Da se izrazimo točneje: Koširjeve zmage ne moremo pričakovati, pač pa dober čas in dober plasman, kar je za tekmovalca, ki je šele na začetku kariere, veliko.

Kaj moremo pričakovati od naših plavalcev v Rimu?

Ko to pišemo, so naši Ilirijanci že v Rimu. S pridnim treningom pod vodstvom prof. Cerčka si gotovo prizadevajo, da bi nadoknadili to, kar so v zadnjem času zamudili. V nedeljo popoldne se bodo pomerili s prvaki italijanskega plavalnega športa. Če primerjamo rezultate letošnjega italijanskega in slovenskega plavalnega prvenstva, dobimo približno sliko o plasmanih na nedeljski tekmi.

100 m prosto: Costa (It.) 1:01,8, Žižek (Slov.) 1:04,3.
400 m prosto: Signori (It.) 5:18,1, Močan (Slov.) 5:23,1.

Nastop zoper trgovce zaradi cen

Ljubljana, 20. septembra. V preteklih dneh je oddelek Kvesture, določen za nadzorstvo cen, zalotil razne trgovce, ki so prodajali po višjih cenah kakor so določene. Ti trgovci so: Sitar Julija, prodaja sadja in zelenjave, Stožice 15; Giliha Ana, prodaja sadja in zelenjave, Cadež 10; Vidmar Jakob, gostilna, Izanska 282; Bolinšek Josip, mesarija, Izanska 46; Herz Antonija, prodaja sadja in zelenjave, Mala čolnarska 12; Tomšič Marjeta, špecerija, Kozelija 2; Tancik Julija, prodaja sadja in zelenjave, Mala čolnarska 12; Jesih Jakob st., mesarija, Florijanska 42; Trpin Boleslav, prodaja sadja in zelenjave, Gajeva 5; Meini Julij, coloniale, Tyrševa 2; Koretič Rafael, Ulica 3. maja 4. Zgoraj navedeni trgovci so bili predani v nadaljnjo obravnavo sodni oblasti.

Zaradi previsokih cen so bili tudi naznanjeni sledeči trgovci s čevlji: Lavrič Josip, Cankarjevo nabrežje 1; Kalin Savel, Gajeva 6; Moskovič Feliks, Jurčičev trg 2; Pečenko Herman, Sv. Petra 41; Klanjšek Josip, Gosposvetska cesta 1; Čekada Andrej, Sv. Petra cesta 16; Marchiotti Josip, Sv. Petra cesta 30; Babnik Franc, Kašelj pri Ljubljani; Zdravčič Davorin, Stari trg 3; Merhar Anton, Sv. Petra cesta 21; Bahr Leopold, Jernejeva 18; Markun Anton, Miklošičeva cesta 14; Produktivna združba čevljarstvih mojstrov, Hrenova 4; Erjavec Franc, Stari trg 18; Seunig Marjan, Stari trg 3; Sever Mihael, Florijanska 3. Radi istih prestopkov, je poleg sodne kazni določil Visoki Komisar prekinitev trgovanja od 3 do 5 dni za sledeče trgovce: Janc, coloniale, Zidovska 1; Rupnik Franciška, mlekarina, Tyrševa 31; Podboršek Helena, prodaja sadja in zelenjave, Sv. Petra c. 52.

Zgoraj navedeni trgovci, ki morajo zapreti trgovine za določene dni, so dolžni plačevati tudi v teh dneh svoje uslužbenke. Zaradi prestopka previsokih cen in ker ni izstavlja cenika, mora gostilničarka Ušnik Kristina, Rudnik 17, zapreti svojo gostilno za nedoločen čas.

† Prof. dr. Ivan Tertnik

V visoki starosti je izdihnil svojo dušo blagi profesor dr. Ivan Tertnik, ki je še leta 1939, obhajal svojo 80-letnico.

Rodil se je 27. januarja 1859 v Spodnji Šiški. Ljudsko šolo je obiskoval v Ljubljani, prav tako gimnazijo, kjer je maturiral z odliko leta 1877. Potem je odšel na Dunaj, kjer se je posvetil klasični filologiji.

Pozneje je prestopil na graško vseučilišče, kjer je bil tudi promoviran za doktorja filozofije leta 1890. Službo kot suplent je nastopil v Mariboru, kjer je ostal do leta 1898. Premeščen je bil v Celje, kjer je služboval samo tri leta, nakar so ga dodelili II. državni gimnaziji v Ljubljano, ki je bila tedaj v Waldhergerjevi hiši v Beethovnovi ulici. To se je zgodilo leta 1901. Na tem zavodu je služboval do 1. 1924., ko je bil upokojen.

Kot učitelj je bil pokojnik zelo strog in natančen, a v prsih mu je utripalo dobro in usmiljeno srce. Pomagal je neštevilnim dijakom, ki jim je denarno trda predla. Naj navedemo lep primer njegove srčne dobrote. Imel je učenca, ki je bil sicer zelo priden, le nemščina mu je delala preglavice. Pa mu je g. profesor ob koncu šolskega leta izročil 40 kron z besedami: »Povoljnice reda vam ne morem dati. Tu imate 40 kron, pa si z njimi plačajte šolnino.«

Truplo rajnega profesorja dr. Ivana Tertnika leži na njegovem domu v Dalmatinovi ulici št. 11. Pogreb pa bo v nedeljo, 21. t. m. ob štirih popoldne iz kapele sv. Jožefa na Zalah.

Blagemu slovenskemu vzgojitelju naše mladine naj sveti večna luč ter naj bo med nami svetlo ohranjen njegov plemeniti vzgled. Zaljubljenim njegovim sorodnikom izrekamo svoje globoko sožalje!

Kreposten Slovenec

Zgolj vnanja kultura ni popolna, ni prava kultura; prav za prav ne zasluži imena kulture, je bolj zunanja prevleka kakor resnična kultura; zlate pene, a ne pravo zlato. Vse okoli človeka je boljše, popolnejše, bolj dovršeno; le človek ni nič boljši, nič popolnejši, morda le slabši, bolj pokvarjen, kolikor bolj z vsemi mazili namazan.

In vendar je vse zaradi človeka, vse človeku le služi, on pa je gospodar. Gospodar vse narave. Zato če je po kulturi vse boljše, mora predvsem sam biti boljši! To je pravi red, prava in popolna kultura. Sicer narava obvladuje njega, ne on narave.

Na to sedanjí svet ni mislil, sicer bi bila vzgoja mladine drugačna in drugačna tudi vsa človeška družba. — Zato mora predvsem človek sam boljši postati. Dokler bo vladala med ljudmi tolika sebičnost, s sebičnostjo pa medsebojna nevoščljivost in sovražnost, ne bo bolje.

Če bo svet po tako bridkih skušnjah prišel k pameti in uvidel, kam ga je tako proslavljanje »kultura« privedla, to bomo videli. A kar se tiče nas, mi moramo naš narod odselej na vsak način vzgajati drugače! Ne samo čevljički in vsa obleka na človeku mora biti finejša, ampak človek, ki v obleki in čevljih tiči, mora biti finejši! Prava kultura mora človeka bližati, zlahčati, duševno dvigati, boljšega človeka narediti.

To kulturno delo bo trdo in težko, dolgotrajno. Boj zoper ljudske napake in strasti je težaven in počasen. Napake in razvade so zadržane v ljudstvu in strasti vkoreninjene v človeku, da jih ni lahko izrjaviti. Koliko je le sebičnost med narodom!

To je ena senčna stran našega človeka. A so še druge. Koliko je med našim ljudstvom le grdega sovražstva in tožbarije! Človek bo seveda ostal vedno človek, taki neplemeniti nagoni bodo vedno vladali v njem; a z dobro vzgojo, s srčno kulturo se vendar dajo znatno ublažiti.

Kreposten Slovenec! To mora biti naše geslo. Predvsem trezen, ker brez treznosti kreposti ni, ker je pijanost vir vse pokvarjenosti. Potem pa treba gojiti tudi vse druge kreposti: dostojnost, sramežljivost, miroljubnost, prijaznost, vljudnost, sočutnost do bližnjega itd. Pobijati pa treba z vsemi sredstvi nasprotno grde napake, strasti in zločinstva: surovost, preklinjanje, bogokletstvo, nesramnost vsake vrste, konfuzije, zločinske spleve, pretepe, poboje, vso grdobijo in hudobijo!

Italijanska državna postava strogo zabranjuje in strogo kaznuje mnoge teh grehov. Na Hrvaškem so zdaj tudi začeli krepko stopati na prste te vrste grešnikov: pijancem in drugim razuzdancem. Pri nas smo bili za ta vprašanja vse preveč brezbržni in lahkomiselni.

Kreposten Slovenec! To mora biti naše geslo! Le potem bo lepa naša bodočnost. Ker le dobri ljudje delajo dobre čase.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu

Po dogovoru z zastopniki in zastopniki konsumentov, prodajalcev in pridelovalcev je mestni tržni urad spet predložil Visokemu Komisariatu najvišje cene za tržno blago ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII. 12. št. 1007/II Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino določene najvišje cene veljajo od ponedeljka 22. septembra zjutraj do nedelje 28. t. m. zvečer. Najvišje cene, ki je dovoljeno po njih prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Domači krompir na drobno 1.10 L., kakor določa cenik za uvoženo zelenjavo in sadje št. 1, veljaven od 18. septembra dalje; koleraba 1 L.; rdeča pesa 1 L.; visoki stročji fižol 2 L.; fižol kifeljčar v stročju 250 L.; novi luščeni fižol 250 L.; kakor pri domačem sadju morajo prodajalci vseh vrst fižola na trgu imeti vidno označene cene, drugače jim bo blago zaplenjeno; rdeči korenček brez zelenja 2 L.; rumeno korenje 0.50 L.; repa na drobno izpod 10 kg 0.70 L.; repa na debelo nad 10 kg 0.50 L.; zeljate glave na drobno izpod 10 kg 0.70 L.; zeljate glave na debelo nad 10 kg 0.60 L.; ohrovt 0.80 L.; glavata solata 2.50 L.; endivija 2 L.; kumare 1.20 L.; večje kumarice za vlaganje, ki jih gre 30 na kilogram, 3 L.; majhne kumarice za vlaganje, ki jih gre okrog 125 na kilogram, 8 L.; jedilne buče 0.50 L.; domača čebula 1.75 L. ter tudi pri čebuli mora biti cena vidno označena kot pri sadju, fižolu in paradižniku; šalota 2 L.; česen, ki ga gre 25 glav na kilogram, 2.50 L.; mehka špičasta 1.50 L.; kisel zelje 2.30 L.; kislata repa 2 L.; domači zreli ali zeleni paradižnik 1.50 L. ter tudi pri njem morajo biti cene vidno označene, drugače bo zaplenjen; liter lišček, rumenega ali rjavega ježka, rumene grive (parkeljcev ali medvedovih tačk) 1 L.; liter užitenih sirov in maslenk 2 L.; kilogram turkov, čebularjev, lijakarjev 4 L.; kilogram velikih razvitih jurčkov z odprtim klobukom 6 L.; kilogram majhnih jurčkov za vlaganje z zaprtim klobukom 10 L. Tudi pri vseh gobah morajo biti odslej cene vidno označene, ker bodo drugače gobe zaplenjene. Liter suhih namiznih malin 3.50 L.; kilogram mokrih malin za vkuhanje 3.50 L.; liter svežih bezgovih jagod 1 L.; liter robidnic ali kopin 2 L.; kilogram suhega lipovega cvetja 15 L.; domača namizna jabolka 3 L.; II. vrste 2 L.; domača jabolka črvena, obtočena, nagnita ali ne dozorela za vkuhanje 1.50 L.; domače breskve 3 L.; domače češnje 3 L.; domače slive 3 L.; domače hruške od 2 do 4 L. Kjer ni posebej naveden liter, veljajo vse cene za kilogram. Spet opozarjamo, da je mogoče vse blago prodajati ceneje, najstrožje je pa prepovedano prodajanje dražje kot določajo te cene. Hkrati pa opozarjamo, da za uvoženo zelenjavo, za uvoženo sadje, za uvoženo in tudi domači krompir velja cenik za zelenjavo in sadje št. 1, ki ga je določil Visoki Komisar 15. septembra ter je stopil v veljavo 18. septembra.

Naročite „Slovenčev koledar“!

Dragocen pesek v Italiji

Pred kratkim so v Italiji dognali, da ima morski pesek v provinci Foggia v sebi precej odstopkov magnetita, ki ga zelo potrebuje železna industrija. V pokrajini Manfredonia se ta peščeni pas razteza v razdaljo 25 km. Če bi kopali samo en meter globoko, bi lahko nakopali peska skoraj en milijon ton. Ker ga pa morski valovi stalno donašajo in naplavlajo vedno nove peščene plasti, je izkoriščanje peščene zaloge za gotov čas zagotovljeno. Za dvigavanje peska so že postavili potrebne strojne naprave.

Droline novice

Koledar

Nedelja, 21. septembra: Matej, apostol in evangelist; Jona, prerok; Pamfil, mučenec.

Ponedeljek, 22. septembra: Tomaž Vilanova, škof; Mavricij, mučenec; Digna, devica in mučenica.

Torek, 23. septembra: Linus, papež in mučenec; Tekla, devica in mučenica; Ksantipa, sveta žena; Sozij, mučenec.

Novi grobovi

† Gospa Margareta Gril, rojena Devetak, je odšla v večnost po daljšem trpljenju. Njena smrt je hudo prizadela njeno družino, katero naj tolaži Bog. Pogreb najne bo v ponedeljek dne 22. t. m. ob treh popoldne iz kapelice sv. Kristofa na Zalah. Naj počiva v Bogu! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Grobnice in spomenike

kamno-škof, cerkvena dela izvršuje po nizkih cenah kamnoseško kiparsko podjetje **FRANJO KUNOVAR** pokopališče Sv. Križ-Ljubljana telefon 49-09

Zavarovanje za družinske doklade

Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine v Ljubljani ponovno prosi vse delodajalce, ki še niso vrnilili izpolnjenih družinskih listov za svoje delavce in nameščence, da iste dostavijo zavodu najkasneje do 25. t. m. opoldne.

Po nalogu Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino mora Zavod za soc. zavarovanje Ljubljanske pokrajine izvesti novo vrsto zavarovanja za družinske doklade, zato nujno potrebuje izpolnjene družinske liste. Družinske liste morajo izpolniti vsi delavci in nameščenci brez izjeme, ne glede na to, ali so samski ali poročeni.

Pri tem opozarjamo delodajalce, da bomo od onih delodajalcev, ki ne bi vrnilili izpolnjenih družinskih listov do 25. septembra 1941, po preteku tega roka zbrali potrebne podatke v smislu § 16. Zakona o zavarovanju delavcev uradno sami na licu mesta in na stroške dotičnega delodajalca.

Zdravstvena kolona v Vavti vasi

Obisk zdravstvene avtokolone, ki jo vodi z veliko skrbjo in razumevanjem g. dr. Duce, je bil tudi pri nas v Vavti vasi dne 17. septembra. Ob pol 9 je bil pred šolo sprejem, kjer je po zdravil visoko dobrodelno ustanovo župan občine Smihel-Stopiče g. Brulc, okr. zdravnik g. dr. Slapar, učiteljski zbor in šolska mladina. Vsi so poudarili prošnjo, da se tolažiti zahvala vsega prebivalstva za veliko zdravstveno akcijo na najvišjih mestih, italijanski vladi, Ekscelenci g. Petraganarju, min. za ljudsko zdravje in Visokemu Komisarju za Ljubljansko pokrajino.

Osební pozdrav je veljal g. vodji dr. Duceju, gg. zdravnikom specialistom in gđ. sestram, ki so nato vse dan s potrepljivostjo vršili svoj posel. Ugodne prilike za zdravstveni pregled so se poslužili vsi šolski otroci, otroci iz predšolske dobe, matere z dojenčki in mnogo odraslih. Skupno je bilo 1442 pregledov, kar je za tukajšnji okoliš zelo veliko.

V popoldanskem urah si je osebo ogledal šolsko poslopje vodja zdravstvene avtokolone g. dr. Duce in obljubil svojo vplivno pomoč na merodajnem mestu v doseg razumevanja in podpore za razne higienske naprave, ki so nujno potrebne pri tukajšnjem šolskem poslopu.

Na tem mestu se ponovno zahvaljujemo vsem, ki skrbijo in se trudijo za ugodno zdravstveno stanje v naši pokrajini.

— Italijanska in Trgovsko učilišče Roberta, Trnavska ulica 15. Začetniški tečaj v ponedeljek in četrtek. Telefon 40-48.

— Prihodnji teden bomo priložili »Slovenec« pološnice, po katerih naročijo naročnino za »Slovenec« koledar. Na srednji del pološnice napišite: za »Slovenec« koledar. Če tega ne napišete, potem ne vemo ali je poslani denar za koledar ali za časopis. Naročnina za »Slovenec« koledar je za vse naročnike naših listov 9.— lir in 2.— liri za pošiljatevne stroške, skupaj torej 11.— lir. Za nenaročnike naših listov stane koledar 10.— lir. Naročnino za koledar nakazite čim boste prejeli pološnico, če že poprej niste plačali naročnine pri našem zastopniku v vašem kraju. Dela za »Slovenec« koledar tamreč zaključujemo in moramo imeti zbrana vsa naročila zaradi določitve naklade. Koledar bo v obsegu kakor lanske leto, vsebina zbrana, v njem bo tudi povest naše znane pisateljice Lee Faturjeve. Vsebina povesti je zeta iz življenja naše Ljubljane.

Vsak naročnik koledarja bo prejel v dar tudi lepe naše domače jaslice, delo znanega parja Goršeta.

Naj ne bo torej nikogar, ki bi še odlašal naročiti koledar! Pridobite nam zanj tudi naročnikov iz vrst nenaročnikov naših listov!

— Duhovne vaje za duhovnike. Sproščamo preč. gg., da bo še en tečaj v Domu duh. vaj od 1. do 10. oktobra. Za tečaj od 22. do 26. t. m. so sasedena že vsa mesta. Vodstvo Doma duh. vaj v Ljubljani, Zrinjskega c. 9.

— Družba sv. Mohorja sporoča svojim porerjenikom, da je izšla prva knjiga letošnjega žara, Finžgarjev »Gospod Hudournik«. Poverjenikom v Ljubljani bomo knjigo dostavili. Drugi pa naj ponjo pridejo ali koga pošljejo — s potrdilom in štampiljko župnega urada — v Mohorjevo knjigarno na Miklošičevi cesti 19 (palaca Vzajemne zavarovalnice). Tistim, ki je ne bodo sami dvignili, jo bomo poslali obenem s Koledarjem, da jim prihranimo stroške. — Odbor.

— Zmanjšanje mesečni obrok sladkorja. Ker trenutno ni dovolj sladkorja na razpolago, bo od 1. oktobra t. l. obrok zmanjšán na 600 gr za osebo, zato bodo živilske nakaznice vsebovale dva odrezka za sladkor po 300 gr.

— Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofol učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15 za Enoletni tečaj in ostale oddelke je dnevno. Šolsko leto prične 22. septembra. Informacije in prospekte daje ravnateljstvo.

— Med je sladak, to vemo vsi. Vemo tudi, da ga nabirajo marljivo čebelarice, s tem pa še ni rečeno, da vemo vse, kar obsega čebelarstvo. Slovenski čebelar že od nekdaj slovi po svojem umnem delu, ni pa dosegel še vsega, kar bi mogel tudi v naših skromnih razmerah. Pri nas je čebelarstvo sicer močno razširjeno in če je letina dobra, dobimo precej medu. Vendar se nam pa odpira še široko polje, na katerem bi lahko dosegli naši čebelarji še mnogo večje uspehe. Imamo še cele kraje, kjer ni skoraj nobenega ulnjaka. Se z večjo vneto bo treba iti na delo, da bomo dvignili čebelarstvo na ono višino, ki jo kot važen vir dohodkov našega kmetovalca zasluži. Ljubljanski velesojem se tega dobro zaveda in zato nam pokaže na letošnji prireditvi, ki bo od 4. do 13. oktobra, poleg vzornega čebelnjaka v miniaturo, vse, kar spada v čebelarstvo stroko. Razstava bo zanimiva ne samo za čebelarje same, temveč tudi za vse tiste, ki radi jedo med v tej ali oni obliki. A teh ni malo!

— Prvi pojavil in prva pomoč pri zastrupljenju z gobami. Zastrupljeni človek začuti v ustih hudo grenčico, praskanje v grlu, slabost in zvižanje v želodcu. Potem nastopi bruhanje, potenje, hudi krči v želodcu, v glavi se začne vrtenje, pred očmi temneti, a končno nastopi nezavest. Prvo je, da se želodec na kakršen koli način izprazni ali se strup vsaj razredči. V ta namen je treba dati bolniku čimveč mleka ali mlečne vode, obenem pa kakšno odvajalno sredstvo, n. pr. ricinovo olje. Vsekakor pa je treba poklicati zdravniško pomoč. Čim hitreje se po uživanju strupene gobe pojavijo znaki zastrupljenja, temveč je upanja na popolno ozdravljenje. Pri najnevarnejši strupenjači (strupeni kukmak, lat. amanita phalloides) se pojavijo znaki šele 10–30 ur po zavžitju, zato je zdravljenje zelo dvomljivo. Ogledajte si razstavo gob na Ljubljanskem velesojem od 4. do 13. oktobra, da boste znali razločevati užitne gobe od neujitnih.

— Šolske knjige. Starši se opozarjajo, naj z nakupom šolskih knjig počakajo, ker bo organizacija knjigarjev pravočasno objavila v dnevniki seznam učenih knjig, ki bodo od prosvetnega oddelka Visokega Komisariata za bodočo šolsko leto potrjene.

— Sprememba poštnega okoliša. Ker so kraji Blaževci, Stefanci, Radoščaj, Zapeč, Košac in Plemeniti priključeni samostojni hrvaški državi, se izločijo iz poštnega okoliša Stari trg ob Kolpi.

Diplomirana dentinstinja za zobozdravstvo in zobno tehniko Goltes Ivanka

Sprejema: vsak torek, četrtek, soboto in nedeljo dopoldne od 8.— 1/12. ure. Na željo izven tega časa VEČE ŠT. 117 (v hiši gosp. Kropliča).

— Prošnje za izvoz drv in nakazila drv za domačo potrošnjo. Zbornica za trgovino in industrijo opozarja vse izvoznike drv za kurjavo ter celuloznega lesa kakor tudi vse trgovce s kurivom, da so jim tiskovine za prijave v smislu čl. 5 in čl. 7 naredbe o izvozu drv v zbornični pisarni na razpolago. Prijava se mora izvršiti točno po določeni tiskovini. Prijavi rok je določen do 22. septembra.

— Za dvojezične napise. Združenje trgovcev ponovno opozarja članstvo na pojasnilo Visokega komisariata št. 37. Služb. list št. 46 z dne 7. junija 1941 o določbi glede obveznosti dvojezičnega besedila za table in napise, ki pravi, da morajo biti table in napisi, razglasi, izobešeni kjer koli v trgovinah in vobče na vseh krajih, ki so dostopni občinstvu, sestavljeni iz dvojezičnim besedilom (italijansko-slovenskim). Trgovci, ki imajo še vedno označeno blago in druga oznanila ter opozorila bodisi v izločbah, na predalih, hodnikih ali kjerkoli samo v slovenski, naj v izogib kazenskim posledicam, prilagodijo te napise z italijansko-slovenskim besedilom.

Otroci, priporočite se staršem za »Slovenec« koledar, ker boste poleg koledarja dobili zastoj lepe jaslice s številnimi pastirci in ovčami! Tako boste o božiču imeli vsi največje veselje s pristinimi našimi jaslicami, ki vam jih bo daroval »Slovenec« koledar!

— Pod voz je padel Janez Lovstik, 15-letni sin posestnika iz Travnika pri Leškem Potoku. Dobil je hujše poškodbe na desni roki. Ker je daleč od zdravnika, je bil oddan v Ljubljansko bolnišnico.

— Od doma je odšel dijak, 30. avgusta t. l. je šel od doma 15 letni fant, dijak II. razr. gimn. v Ljubljani. Fant je srednje postave, ima svetle lase. Na sebi ima sivo obleko z dolgimi hlačami, črne čevlje, je razgovoren. Pri sebi ima dijaško knjižico in šolsko sprčiževalo. Kdor kaj o njem ve, naj naznani prvi orožniški postaji ali naj ga pripelje domov. Vsi stroški se povrnejo. — B., pridri brez skrbi takoj domov!

— Dekleta, berite svojo knjižico: »Dekletu na pot«. — Stane 50 cent.

— Trgovski sodnik brez sredstev, doma in brez dela, prosi dobre ljudi za kakršno koli zaposlitev ali pomoč v blagu ali obliki. Zmožen faktuorne-galanterijske stroke. Prosim, spomnite se in pošljite kakršen koli dar na upravo »Slovenec« pod »Pomoči«.

Iz Vrhnike

DENTIST

V. Detter

se je preselil nasproti lekarni (Jelovškova 10)

Ljubljana

I Stenografijo in strojepisje potrebujete v vsakem poklicu, zato obiskujte šestmesečni tečaj na Trgovskem učilišču Roberta, Trnavska ulica 15. Začetek v ponedeljek, 22. septembra Telefon 40-48.

I Redni pouk prične 22. septembra na trgovskem učilišču »Christofol učni zavod«, Domobranska 15. Vpisovanje za Enoletni trgovski tečaj tudi danes v nedeljo in v ponedeljek (dopoldne in popoldne).

I Razstava zdravnih zelišč, ki jo bomo videli na Ljubljanskem velesojem od 4. do 13. oktobra v okviru velike kmetijske razstave, bo imela sledeče oddelke: Zdravilna in strupena zelišča v naravi, modeli in slikah, z opis posameznih vrst. Kako zelišča nabirati in kako jih pripraviti za prodajo. Statistika izvoza po posameznih vrstah, uporaba, predelava, neizkorišteni propad zelišč. Zelišča v uporabi za dom v zdravstvene ali prehranjevalne namene. Zelišča za pripravo likerjev. Razni izdelki iz zelišč. Trgovsko-propagandni oddelek.

I Spored koncerta na dveh klavirjih, ki ga bosta izvajali naši domači pianistki ga. Osterc-Valjalo Marta in gđ. Silva Hrašovec je naslednji: Bach: Sonata, Knorr: Variacije in fuga na rusko narodno pesem, Busoni: Mozartov koncertni duo in končno Arenskega Silhouette ki obsegajo pet krajših skladb pod sledečimi naslovi: Učenjak Koketa, Harlekin, Sanjač in Plesalka. Koncert bo v sredo, dne 24. t. m. ob pol 8 zvečer v Mali filharmonični dvorani. Vse prijatelje klavirske igre najvjudneje vabimo. Predprodaja vstopnic od 10 lir navzdol je v Knjižarni Glasbene Matice.

I Dr. Hribar Miroslav od 22. sept. dalje zopet redno ordinira za duševne in živčne bolezni od 4 do 6, Prešernova 5.

I Dr. med. Lavrič Tone je preselil ordinacijo v Nunsko ulico 4-I in redno ordinira od 10 do 12 in od 15 do 17.

I Tečajni italijansčine — začetni in nadaljevalni — se prične 3. oktobra. Informacije daje: Christofol učni zavod, Domobranska 15.

I Učiteljska isče mesto vzgojiteljice. Ponudbe upravi pod »Gorenjak«.

Občni zbor »Dobrote«, obmrtnega podpornega društva poštnih uslužbenecov, bo dne 5. oktobra 1941 v Ljubljani v tečajni dvorani poštnega ravnateljstva ob pol 9 dopoldne. — Odbor.

I Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek 25. septembra izlet v Sent Rupert in na Veselo goro. Odhod z glavnega kolodvora zjutraj ob 7.31, povratek v Ljubljano 3.44 popoldne. Prehrano naj si oskrbi vsak sam.

I Seznami davčnih osnov zdravnikov in zobozdravnikov so tudi že razgrnjeni ter opozarjamo zainteresirane, naj si jih ogledajo v vratarstvu sobi v pritličju leve hiše mestnega magistrata do 3. oktobra.

I Gospoda, ki je bil v torek, 9. t. m. ob 7 zvečer navzoč na Tyrševi cesti pred trgovino Kolar pri nezdolgi 12 letnega dečka v sivi obleki in ki se je dečkovi materi ponudil za pričo, ponovno najvjudneje prosimo, da sporoči svoj naslov upravi lista.

I Damske plašče, kostume, volnene in pralne obleke, krila, bluze, pisarniške in šolske halje naj GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c.

I Kulonija z Rakitne se ne bo vrnila v nedeljo 21. septembra, kakor je bilo naznanjeno, pač pa enkrat pozneje.

I Glasbena akademija. Pouk na srednji glasbeni šoli bo tako, kakor je bilo objavljeno v izvestju. Oglasi glede početka šol, ki je bil objavljen v dnevnikih, se ne tiče Glasbene akademije.

I Nezgoda kolesarja. Na Celovski cesti pred velesojem je padel s kolesa, ker mu je počila os, akademik Ivanuš Branko iz Polja. Prvo pomoč je dobil v centralni ambulanci drž. železnice. Ker je bila poškodba hujša, je moral v bolnišnico.

I Sadržarska in vrtnarska podružnica Ljubljana I. zbira naročila članov za sadno drevje samo do 26. t. m. v roke predsednika dr. Spiller-Muys Frana, Ljubljana, Erjavčeva cesta 44-II. Zakasnelih prijav ne bo mogoče upoštevati.

I Naznanite sobe! Mestno poglavarstvo še vedno potrebuje več čednih opremljenih sob za nastanitev oficirjev in uradnikov ter tudi nekaj opremljenih stanovanj, zato pa prosimo naše gostoljubno prebivalstvo, naj lastniki takih sob ali stanovanj te prostore takoj naznanijo v mestnem glavnem vložišču v pritličju leve hiše mestnega magistrata. Za najemnino se podna-jemnik pogodi z lastnikom stanovanja, najbolj potrebne so pa sobe v središču mesta.

Radio Ljubljana

Nedelja, 21. septembra: 8.00 Casovni znak. — Radijsko poročilo v slovensčini. — 8.15 Radijsko poročilo. — 8.30 Koncert organistke Klotilde Moiso. — 11.00 Peta masa iz bazilike Marijinega Oznajenja v Florenci. — 12.00 Branje in razlaga evangelija v italijansčini (pater Eusebio Zappaterreni). — 12.15 Branje in razlaga evangelija v slovensčini (pater Krizostom Sekovanič). — 12.30 Radijsko poročilo v slovensčini. — 12.45 Komorna glasba. — 13.00 Casovni znak. — Radijsko poročilo. — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil. — 13.17 Orkestralna glasba pod vodstvom dirigenta Petralia. — 14.00 Radijsko poročilo. — 14.45 Anton Lap: Gospodarstvo v kmetijstvu. Predavanje v slovensčini. — 17.35 Koncert kmečkove orkestra. — 19.30 Radijsko poročilo v slovensčini. — 19.45 Operna glasba. — 20.00 Casovni znak. — Radijsko poročilo. — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom. — 20.40 Glasbena fantazija pod vodstvom Petralia. — 21.30 Orkestralna glasba pod vodstvom dirigenta Arlandija. — 21.40 Pomenek v slovensčini. — 21.50 Koncert kvarteta Jožek in kitarista Stanka Preka. — 22.20 Novice v slovensčini. — 22.30 Pisana glasba. — 22.45 Radijsko poročilo v slovensčini.

Ponedeljek, 22. septembra: 7.30 Radijsko poročilo v slovensčini. — 7.45 Pesmi in melodije, vmes casovni znak. — 8.15 Radijsko poročilo. — 12.30 Radijsko poročilo v slovensčini. — 12.45 Simfonična glasba. — 13.00 Casovni znak; radijsko poročilo. — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovensčini. — 13.17 Orkestralna glasba pod vodstvom Arlandija. — 14. Radijska poročila. — 14.15 Vokalni kvartet in Vladimir Golob s harmoniko. — 14.45 Radijska poročila v slovensčini. — 17.15 Violinski koncert Alberta Dermelja, na klavirju Marjan Lipovek. — 17.45 Sekstet Jandoli. — 19. »Parlamo l'italiano«, dr. Stanko Leben. — 19.30 Radijska poročila v slovensčini. — 19.45 Pisana glasba. — 20.00 Casovni znak in radijska poročila. — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovensčini. — 20.40 Koncert na pihala pod vodstvom Storažija. — 21.10 Radijski orkester pod vodstvom Draga Marija Šijanica; glasba za orkester. — 22. Pogovor v slovensčini. — 22.10 Koncert terceta. — 22.45 Radijska poročila v slovensčini.

Smrtna nesreča pri Ribnici

Ribnica, 20. septembra.

Na ovinku pod klancem pri vasi Grčarice se je zgodila huda nesreča, kjer je izgubil življenje 59 letni posestnik iz Rakitnice Karel Ilic. Ko se je lic vračal domov in šel po levi strani ceste, je iz Ribnice pripeljal z motorjem 21 letni mesarski pomočnik iz Grčarice Hren Ferdinand. Ker je tu oster ovinek in zakriva pogled po cesti kapelica in koruza, je trčil Hren ob lica in ga prevrnil. Oba sta dobila hude poškodbe po glavi, lica pa je dobil tudi notranje poškodbe. Takoj so ga prepeljali k zdravniku dr. Ražnu v Ribnico, ki mu je nudil pomoč. Stanje lica se je poslabšalo in le podlegel hudim poškodbam. — Družini pokojnega lica izrekamo iskreno sožalje, njemu pa naj sveti večna luč.

Iz Goriške pokrajine

Goriški prefekt pri načelniku vlade. V torek, 16. septembra je načelnik vlade in voditelj fašizma v palači Venezia sprejel skupno s tržaškimi in puljskimi prefektom tudi goriškega prefekta eks. Canijana.

V vojni padli Goričani, odlikovan s nemškimi »železnimi križcem«. Pred dnevi je zastopnik goriške mestne občine izročil materi poročnika Aligi Marghija, ki je padel pri zavzetju Solluma v dneh od 15. do 17. julija, nemški železni križ II. razr. Kolikor vemo, je to edinstveno odlikovanje, ki je bilo podeljeno v Gorici in najbrž tudi v vsej deželi.

Iz Trsta

Ljudska lovišča. Na poziv ministrstva za poljedelstvo in gozdove so začela snovati posamezna lovska društva, ki imajo v zakupu lovske revirje, posebna ljudska lovišča. Ta ljudska lovišča se osnujejo v zvezi več revirjev ter so namenjena tistim lovcem, ki nimajo dovolj sredstev, da bi se včlanili v društvo ali si zakupili svoj revir. Na Krasu je bilo osnovanih že več takih ljudskih lovišč.

Nova pridobitev galerije Rivoltella. Mestni muzej Rivoltella je kupil za svojo znamenito moderno galerijo slik na razstavi juljskih umetnikov na Reki delo slikarja Marija Lannesa, ki dosedaj še ni bil zastopan s svojimi slikami v moderni galeriji.

Za hrvaškega honorarnega konzula v Trstu je bil imenovan comm. Giannino Angelini. Novi konzul zavzema v tržaškem javnem in gospodarskem življenju pozicijo, prav tako tudi v fašistovskem gibanju.

Iz Novega mesta

Rojstva v novomeški ženski bolnišnici. V mesecu avgustu je bilo v tukajšnji ženski bolnišnici 24 rojstev. Deček je bilo rojenih 14, primer dvojčkov so imeli enkrat.

Sanitarna avtokolona prispe v Novo mesto v torek, dne 23. septembra. Ob tej priliki bo brezplačno zdravniško pregledana novomeška šolska mladina.

DENTIST

Flip Ogrič - Novo mesto

ne sprejema novih strank do 10. oktobra t. l.

Požar v tovarni. V skladišču tovarne šamotnih peči in keramike v Bršljinu je v petek v zgodnjih popoldanskih urah izbruhnil požar. O nesreči so bili takoj obveščeni novomeški gasilci, ki jim pa ni bilo treba stopiti v akcijo, ker so ljudje, ki so bili v bližini, požar takoj pogasili in preprečili večjo nesrečo.

Iz Hrvaške

Hrvatski prosvetni minister napoveduje veliko preosnovo hrvaškega šolstva. Na zadnji nedeljski slavnosti, ki je bila v Kustošiji ob priliki polaganja temeljnega kamna za novo ljudsko šolo, cerkev in župnišče, je nastopil kot glavni govornik tudi hrvaški prosvetni minister dr. Budak ter je napovedal veliko preosnovo vsega hrvaškega šolstva. Tako misli minister med drugim uvesti novost, da bodo vsi učenci v ljudskih šolah prejemali knjige v šoli. Plačevali bodo pa zanje njihovi starši določene zneske skupno z ostalimi davki. Siromašnejši sloji bodo dobili knjige brezplačno. To prakso bodo na Hrvaškem uvedli že prihodnje šolsko leto. V srednje šole bo lahko prihajala samo nadarjena mladina ter bo ponavljanje razredov dovoljeno samo v nižjih razredih. V petem in šestem razredu bo dovoljen popravni izpit samo iz enega predmeta, razreda pa ne bo več mogoče ponavljati. V sedmem in osmem razredu pa sploh ne bo več popravni izpit. Preosnova bo izvršena tudi na vseučilišču ter prosvetni minister že sedaj opozarja žensko mladino, da se naj nikar ne vpisuje na pravo in medicino, ker tja žene ne spadajo. Po ministrove mnenju so žene poklicane, da postanejo dobre matere in učiteljice. Minister je napovedal tudi zboljšanje učiteljskega in profesorskega kadra. Obengom tudi napoveduje ukinitve vseh mešanih srednjih šol. Za fante bodo posebne moške gimnazije in učiteljska, za ženske pa posebne. Zato bo ministrstvo tudi podpiralo privatne ženske srednje šole.

Iz Srbije

Komisar za begunce odstavljen. Prejšnji svet komisarjev je zaradi ureditve vseh vprašanj, ki so v zvezi z begunci, imenoval posebnega komisarja ter je to težko nalogo zaupal Andriji Popoviću. Zaradi nesporazumov, ki so v zvezi s tem nastali med njim, begunci in srbsko vlado, ga je vlada odstavela.

Uredba o začasnem avtorsko-pravnem posredništvu v Belgradu. V sporazumu z vojaškim poveljnikom v Srbiji je srbska vlada izdala uredbo o začasnem avtorsko-pravnem posredništvu. Do končne ureditve tega vprašanja v zvezi z likvidacijo Ujje in Ujme, bo v smislu določil te uredbe vrže vse te posle upravnih avtorsko-pravnega posredništvu v Belgradu, ki ga bo imenoval prosvetni minister.

Nastop prvga dijaškega prostovoljnega oddelka. V vojašnici v Garašaninovi ulici v Belgradu se je organiziral dijaški prostovoljni oddelek za borbo proti komunistom v notranjosti Srbije. Pred odhodom ga je pregledal general Radovanović ter je imel ob tej priliki navduševalec govor na mladino, ki se je prostovoljno javila v službo svojih domovini ter je za njeno rešitev pripravljena žrtvovati tudi svoja mlada življenja. Dijaški oddelek je zatem odkorakal na določena mesta.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne v nedeljo: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva 20 in mr. Murmayer R., Sv. Petra c. 78; v ponedeljek: mr. Sušnik, Marjani trg 5, mr. Kuralt, Gosposvetaka c. 10 in mr. Bohinc ded., Cesta 29. okt. 31.

ZA DRUŽINO IN MLADINO

Nekaj mističnih misli o družini

Stvar sem že neke omenil, a mislim, da je prav in na mestu, če jo še. Po onem načelu novega župnika, ki je zapored šest nedelj pridigal isto, a na pritožbo odgovoril: »Pridigal bom drugo, ko se poboljšate!« Meni tega ni treba reči, temveč samo: »Dokler ne bomo z našo mislijo stoodstotno preželi naše družbe!«

Ne zamerite, če obrnem vašo pozornost na sveto pismo. Na tisto mesto, ko sta Bog in Abraham gledala na Sodomo. Tam stoji:

»Ko so možje vstali od onod, obrnili so oči proti Sodomi.«

Ce bi ne vedeli, da je to božja beseda, bi nam ta literarno tako dovršena zgodba že sama morala pričati o svojem izvoru, kajti sledi:

»Ali pogubiš pravičnega s krivičnikom vred? Ako bo petdeset pravičnih ljudi v mestu, ali bodo tudi ti poginili? Ali ne prizanesel onemu kraju zaradi petdeset pravičnikov, ako bodo v njem? Nikar ne stori tega, da bi usmrtil pravičnika s hudobnežem in da bi bil pravičnik kakor hudobnež, saj tako ne delaš; Ti, ki sodiš zemljo, ne boš nikakor storil te sodbje.«

In Abraham je govoril o pet in štirideset pravičnih ter mu je Bog rekel: »Ne bom pokončil, ako jih najdem tam pet in štirideset.«

In ko je šel jud na štirideset, mu pravi Bog: »Ne bom jih udaril zaradi štirideset.« In tako, znano vam je, sta šla na trideset, na dvajset — in Abraham ne bi bil ne jud ne izvoljenec božji,

če bi ne bil zbil števila na deset: »Lepo Te prosim,« reče, »ne jezi se, če govorim še enkrat. Kaj, če jih tam najdem samo deset?« In reče: »Ne bom jih iztrebil zaradi deset!«

Sodoma je bila končana, a nikjer ni napisano, da bi moral biti tudi naš narod! Najti jih moramo onih »deset«, ki jih bo Bog spoznal za zadostno ceno, da bo prizanesel rodu. Slabo bi bilo za naš narod, če bi bilo pri nas že tako hudo, da bi jih ne mogli najti tistih »deset«, ki bi bili potrebni, da nam in našim družinam prizanesel Gospod. Tistih »deset« po Njegovem računu in ne po naši matematiki. Morda jih je deset krat deset, ki bi našim škofom in našim duhovnikom držali roke, da ne omagajo. Mi smo tisti, ki moramo »svoji« sredi zbrati onih »deset« pravičnih in naša dolžnost je, da jih poiščemo in najdemo. Božja matematika ni naša matematika in božje tehtanje ni naše tehtanje. Morda se bo že s tem zadovoljil, če jih bomo poizkušali, resno poizkušali zbrati, morda bo vzel za zadostno, če bomo pripravljali šele rod, ki bo imel to razumevanje. Iz Sodome sta se rešili dve družini, a Lotova žena je bila radovedna in se je ozrla. Spremenjena je bila v solnat steber! Za radovednost! Naj torej tudi med nami ne bo nihče radoveden! Nihče radoveden, se pravi, naj se nihče ne zmeni ne za javno mnenje ne za druge težave z veliko družino.

Narte Velikonja.

Sušite sadje!

S sušenjem izgubi sveže sadje 70 do 90 odstotkov vode in pridobi s tem sedem do devetkrat večjo hranilno vrednost! Mimo tega pravijo zdravniki, da je suho sadje tudi jako zdravo, da vpliva ugodno na črevesje in daje tek do jedi. Prav posebno pa je dandanes važno suho sadje zato, ker ima gospodinja s tem zmeraj sadje pri rokah in si izlaska ureja kuho.

Vse sadje, ki ga sušimo, mora biti dobro očiščeno, zdravo in zrelo! Če sušimo sadje doma brez vsakršnih sušilnic in drugih priprav, je treba za to mnogo skrbnosti in potrpljenja. Posebno pa je treba paziti na tole:

Jabolka
Priprava: Poške in muho iztrebimo. Sladka jabolka pa brez pešak razrežemo na kosce. Kislajabalka sušimo navadno olupljena. Da se sadje lepo posuši, naj bodo krlji čim bolj enako veliki (1½ cm). Dobro je, če jih damo pred sušenjem v enoodstotno solno raztopino (10 gramov soli na 1 liter mrzle vode).

Sušenje: Najvišja vročina je 50 stopinj Celzija. Suši se 12 do 16 ur. Dobimo 10 do 14 odstotkov teže svežega sadja. Preveč sušiti ne smemo, ne tako, da krlji v posodi kar »skatljajo«.

Hruške

Hruške morajo biti za sušenje popolnoma zrele. Če še niso, moramo počakati, da se zmehčajo.

Priprava: Hruške operi, iztrebi muho in jih sušij z olupkom in s peškami vred. Pred sušenjem naj se hruške malo dušijo v vodi, da so mehke. S prirotenim klinčkom je treba hruške prebosti.

Sušenje: Drobne hruške sušimo cele, debele pa razpolovljene. Najvišja vročina je 70 stopinj Celzija. Sušimo jih 48 do 72 ur. Dobimo 20 do 25 odstotkov manj teže, kot so bile sveže hruške.

Češnje

Sušimo najbolje, če jih ob strani narežemo, vzamemo koščice ven in jih damo sušiti tako, da je zarez za goraj. Češnje morajo biti popolnoma zrele.

Posušeno sadje kot hruške, jabolka in koščice sadja uporabimo v različne in povsem suhe prostore in sicer v jerskih ali v vrečah. Čim manj je svetlobe v prostoru, tem boljše je. Večkrat je treba posušeno sadje pregledati, ali je še zdravo, če ni plesnivo, če ni mrisa v njem in podobno. Kdor le more, naj si nasuši čim več sadja!

Oglejmo si jesenske obleke

Poletje je mimo in jesen ima svojo besedo. Kak ličen kostum ali kako volneno obleko si bomo ta ali ona pač morala nabaviti. Kostumska moda je zdaj tako raznovrstna, da si bo utegnila sleherni ženska izbrati primeren kroj in sicer takšen, ki ji najbolj prija. — Ohlapna jopica, ali tesna, kratka ali dolga, z reverji ali brez njih — vse je moderno. Obleke so ostale ohlapne, krila so malce zvončasta.

Na desni je na pričujoči risbi lep, vsakdanji kostum, ki ga krasijo robčki. Zraven je vzorec,

ki ima jako zanimiv hrbet. Pas, ki je le zadaj, je zaprt z majhno zaponko. Sprejaj je kostum preprost in brez reverjev in ima štiri našte žepce. — Novega, stranske zaprtega kroja je plašč v sredini risbe. Ozki ovratnik in oba žepa na desni so okrašeni s krznom. Zraven je ohlapna jopica vrh celotne obleke. Jopica in obleka sta iz istega blaga, kar je letos jako v modi. Jopica bodi tako storjena, da se prilaga tudi drugim oblekam. Poslednja risba na levi predstavlja lepo volneno obleko, ki je okrašena s pisanimi »biseri«.

Kam shraniš sadje?

Sleherne sadjerejce mora poskrbeti za primerne prostore za sadje. Ti prostori ne smejo biti tako mrzli, da bi sadje ozeblo, ampak morajo biti enakomerno hladni, suhi in temni. Če so prostori vlažni, potem sadje segnijo; če so preveč svetli ali celo sončni, pa se sadje tudi drugače pokvari.

Čežana iz fig

Čežana iz fig je posebno primerna za jesen in zimo, ko je sveže sadje že redko in drago. Suhe fige dvakrat dobro umijši. Nato jih dušiš na majhnem ognju v posodi, kamor daš prav malo sladkorja, malo vode, košček limonove lupine, 2

do 3 žlice belega vina in morda malo cimeta. Ko so fige mehke, odstaviš to čežano, ki je jako rodilna, zdrava in ji ni treba skoraj nič sladkorja. Če daš čežano k mlečnemu rižu ali zdrobu ali polenti, imaš izvrstno večerjo ali kosilo.

Kisel krompir

Surov krompir razrežeš na 1 cm debele rezine. V ponvi dušiš s sesekljano čebulo na masti, dodaš 1 žlico moke in opržiš, da zarumeni. Krompir najprej v slani vodi okuhaš, da je napoli mehak in dodaš prežganju, ki ga zaliješ z vodo ali juho. Ko je krompir mehak, priliješ malo belega vina ali jesiha, mogoče tudi malo kumine. Pazi, da se preveč ne zgosti in da se krompir ne razdrobi.

Z lova na volkove

Nekega mrzlega jutra je šel po vasi glas, da so volkovi napadli Sivčeve čredo in mu poklali osemnajst ovac. Njegov sin Lovro je pritekel v vas in se je jokaj in ihtel kakor dete in komaj so ga mogli potolažiti.

»Kaj takega ne smemo in ne moremo trpeti,« je dejal nato kmet Sivec. »Saj bodo podavili še čredo od tega in onega v vasi, če se ne bomo spravili na noge. Poglejte, tudi sosed Rjavec se pritožuje, da so mu volkovi nedavno požrl najljubšo kozo, pa Črnivcu sta zmanjkali dve najboljši ovci! Vsa vas je pred njimi v strahu. Moramo na lov, da se čimprej rešimo razbojnikov,« je sklenil s srditim glasom.

»Dobro bi bilo to,« mu je pritrdil eden od navzočih, »a kdo jih bo našel na taki razsežni planini?«

»Saj vemo, kje da so,« mu je odvrnil Sivec. »Na Volčji dragi. Nima ta planina zaman tega imena!«

»Pojdemo! Da se bomo le rešili teh krvoželjnih razbojnikov,« se je oglasil ta in oni.

In vsi vaščani so se začeli pripravljati na lov. Po vasi ni bilo drugih govoric ko teh olovu. Prihodnji ponedeljek so bili vsi pripravljeni. Na-

kupili so si bili smodnika in si pripravili puške. Nekateri so si samo za ta dan izposodili orožje od svojih znancev in prijateljev iz bližnjih vasi.

»Ali slišite, možje! Jutri pojdemo vsi na lov na volkove! Vsi vaški možje in fantje se jutri zberite pri županu! Slišite?« je bilo slišati glas občinskega tajnika skozi vas, ki je bila vsa pokrita s snegom.

V ponedeljek se še ni bilo prav zdanilo, ko se je pred občinsko hišo zbrala gruča mož in fantov, pogovarjajoč se o Sivčevi drobnici. Mnogi so še prihajali. Čim je kdo prišel, je pokazal puško čredniku-Jakobu, ki ga je bil Sivec določil, da naj pregleda orožje, saj je bil Jakob svoj čas v vojski za narednika.

»Zdaj, ko smo se že vsi zbrali, pa pojdemo,« je dejal Sivec in stopil na čelo spreveda.

Ljudje, ki so bili polni srda na zverine, kate so jim uničevale drobnico, so krenili na pot proti Volčji dragi. Burja jim je žvižgala krog ušes, beli snežni oblaki so jim jemali vid, drevje je pokalo, sneg pod nogami je škripal. Pa jim vsega tega še mar ni bilo, ampak so hiteli dalje, da bi se čimprej osvobodili krvočelnih zveri.

Obkolili so Volčjo drago z vseh strani.

»Samo to pazite,« jim je dejal Sivec z glasom poglavarja, »da se držimo skupaj, da kdo ne zaostane in da nihče ne prehiteva! A ko naletimo na zverine, naj začno streljati tisti, ki so tega vajeni. Saj nas je, hvala Bogu, dosti takih. Bodite pazljivi, da se kdo od nas ne ponesreči!«

Lovci so šli dalje in so se do pasu udirali v debeli sneg v najbolj neprodinrem delu gozda. Preiskali so vse jarke in goščavje.

»Smo že tui! Glejte sledove vsega krdelat!«

Mnogi so prišli bliže, da so jih videli.

»Nikar tako! Nikar iz vrst! Ostanite v svojem redu! Ne bojte se, ne bodo nam ušli, če so res v tej gošči!«

Ze so bili globoko v gozdu, ko je nekdo zavpil, da je na drugi strani naletel spet na sledove.

»Blizu smo,« je dejal Sivec, »zdaj jih dobimo! Ali čutite smrad po njih? Še sto metrov, pa bomo pri njih. Tamle, v tistem goščavju so. Tam je kotanja, ki je kot nalašč za njihov brlog. Ko sem bil še pastir, kot deček, mi je bil ta gozd povsem znan in sem ga bil vsega pretaknil. Torej zdaj pa počasi in opreznost!

Lovcem je jelo srce hitreje utripati. Bučanje gozda jih je še bolj plašilo. Ob misli, da se utegnejo vsak čas srečati z zverinami, jih je prešinila groza, vendar so šli dalje, saj so se zavedali, da jih je veliko in da bodo drug drugemu v pomoč. Ze se je z druge strani zaslislal kile tovarišev, krog lovecev se je bolj in bolj ozil in sledov po volkovi je bilo več in več.

»Stojte!« je vzkliknil Sivec. »Lovej naprej!«

Komaj so bili ti v ospredju, se je zaslislalo čudno šumotanje.

»Volkovi! Pazite, da nam kdo ne uide!«

Tedajci se je začelo zavijanje volkov in že so se zablistale oči. Dvoje pušk se je izprožilo. Volk je zatulil in se zgrudil v sneg.

»Škrbno pazite! Dobili bomo še druge! Naprej!« je ukazoval Sivec.

Te besede je prekinilo glasno topotanje črede volkov, ki se je pojavila pred lovci. Strelji so počili in trije volkovi so padli. Nato so se puške spet oglasile in so ubile še dva volkova.

Šli so dalje. V dnu jarka, iz jame pod najdebelejšim bukovim deblom, se je zalesketala trojica parov volčjih oči. Mali volčiči so vzemirjeno gledali te človeške prikazni, ki so jih videli prvikrat v življenju.

»To so mladiči, nikar jih ne ustrelite! Vzeli bomo žive s seboj za zoološki vrt,« je dejal eden od lovecev.

Prebrskali so še ostali del gozda, toda ničesar niso več našli.

Krog ene popoldne se je zbralo vse ljudstvo domače in bližnje vasi pred občinsko hišo. Zbral se je stari in mladi svet, možki in ženske, da bi videli in slišali, kaj so lovci dosegli. Sleherne se

Mišek POŠTNI PILOT

Ko se je naš hrabri junak ves srečen vračal z Miško domov, je dejal:

»Vidiš, ko sem letel za pošto službo, sem se naučil nekaj, česar ne bom nikdar pozabil!«

»Kaj pa?« je vprašala Miška.

»Vselej, kadar se lotiš kakšnega dela, glej, da ga izvršiš z dušo in s telesom in zmeraj v mislih na blagor svojih tovarišev. Tole sem se naučil kot nauk za vse življenje.«

Miška mu je stisnila roko, mu zvesto pogledala v oči in šla vsa srečna z njim domov, kjer sta živela še mnogo, mnogo let, in če nista umrla, sta še zdajle živa.

KONEC.

MIŠEK IN NETOPIR

pa je naslov novi povesti tega junaka

Brez dvoma bodo zanimale staro in mlado Miškove dogodivščine s hudobnim netopirjem, ki je Miško povzročil toliko truda in bojov.

V TOREK, DNE 23. SEPTEMBRA
SE SEZNANIMO Z NJIMI!

Kaj strelja farmar?

Prerezana vrstica

Vzameš vrstico, ki je dolga 1 do 2 metra, in jo daš dvema soigralcema vsakemu po en konec v roko. Ti se postaviš v sredo, primeš z eno roko vrstico, napraviš peniljo v sredi in jo z drugo roko prerežeš. Nato praviš, da boš vrstico z usti spet napravil celo. Skloneš se in približaš usta k obe-ma koncema in ju začneš zvečiti. Nato pozoveš oba tovariša, naj vrstico krepko nategneta. Kratek potegljaj — in vrstica je spet cela. Kako si to napravil? Prav preprosto. V rokah si skrivši imel 10 cm dolgi konček iste vrvice. Ta konček si vzel iz rok kot peniljo in si jo prerezal na dvoje. Potem si se približal z usti in si pri zvečenju previdno potegnil oba prerezana končka v usta. Ko si nato ukazal, naj onadva vrstico nategneta, si vrstico kar izpuslil iz roke in vrstica je bila cela, kar ni čudno, ko je sploh nisi bil prerezal. Potem je le še treba, da skrivši vzameš oba končka iz ust, da ti ne bo mogel nihče očitati sleparije.

KUHA

Rižota brez mesa

Rižota je lahko bele barve, če ne daš nič »barvilac« zraven, ali je rumena z žafranom ali rdečkasta s paradižniki. Pripraviš jo zmeraj takole:

Čebulo sesekljaš in jo dušiš na masti, dodaš opran riž in ga dušiš 3 do 4 minute, doliješ juho ali vodo, 1 noževico konice žafrana ali paradižnikove meze ali nekaj koščkov svežega paradižnika in kuhaš brez mešanja počasi na milem ognju. Pazi, da se ne prismoči! Ko se riž kuha 16 do 20 minut, ga odstaviš, prideneš košček presnega masla (če ga imaš), previdno premešaš in daš na mizo.

Je čudil in se tresel od jeze na zveri, ki so jim bile prizadejale toliko škode. Občudovali so hrabrost lovec in jih hvatili. Otroci se pa kar niso mogli nagledati volčev, ki se niso niti malo razlikovali od domačih psov.

Po tem dogodku so imele ovčje črede mir, v vasi pa so še leto in dan pripovedovali o tem lovu.

„Portugal nao es um pai pequeno“

Portugalska ni majhna država

Izpod razvalin nekdanjega mogočnega imperija vstaja prerojena država

Dežela mornarjev, ribičev, kmetov in največjih kolonizatorjev. Ime, ki si ga je upravičeno pridelala ta nekdanja tako mogočna država, prvi svetovni imperij, dežela, ki je odkrila najrazličnejše dele sveta in zanesla vanje kulturo in s svojimi odkritji bogatila Evropo. In ko se je potem v teku stoletij ta močna imperialna država pričela sama rušiti zaradi lagodja, ki ga je prinašalo brezdelje in bogastvo in podkupljivost in vse mogoče druge človeške slabosti in napake. Je notranji razkroj šel tako daleč, da je država celo izgubila svojo samostojnost. Pozneje jo je sicer dobila okrnjeno nazaj, toda zaradi nesposobnosti svojih voditeljev in nemorale, v katero se je vedno bolj pogrezala, je padala vedno bolj v deficite, ki so resno ogrozili nadaljnji obstanek države. Tedaj, v teh usodnih trenutkih sta se pojavila v Portugalski dva odločna in poštena ter eposobna moža, sedanji predsednik republike general Carmona in sedanji ministrski predsednik dr. Oliveira Salazar. In sta odločno in neusmiljeno udarila po gnili in pokvarjeni sedanosti ter pometa vse smeti, ki so se bile v teku let nabrale v političnem, gospodarskem, kulturnem in socialnem življenju. In sta povrnila zopet vero v državo in samega sebe in domovini utrla pot v lepše dni.

Prve stopinje do kolonijalne države

Potem ko se je burgundski grof Alfonso leta 1139 otrešal kastilijanskega gospodstva ter se oklical za prvega portugalskega kralja in sedem let za tem iztrgal Mavrom prestolno mesto Lizbono, se je pričelo portugalsko prodiranje in širjenje. Usmerjeno je bilo najprej na sosedno afriško področje. Zasedba večjega dela Maroka s Tangerjem, Ceve in Agadirja, je bil uspeh prvih portugalskih kolonialnih naporov. Toda sredstva, s katerimi je razpolagala majhna in siromašna država, niso bila zadostna, da bi bila mogla za dalje časa obdržati portugalsko kolonialno posest v Maroku nasproti še močnejši šerifski državi. V strahotnem porazu pri Alcaicer-Kebirju leta 1578 je skupno s svojo armado izgubil življenje tudi mladi kralj Sebastiao. S tem se je tudi razlilnil sen Portugalcev o veliki portugalski državi v Maroku.

Toda že mnogo poprej so portugalski mornarji prodrli v področja, o katerih je tedanji svet vedel še bore malo. Z zmago pri Aljubaroti nad Kastilijanci leta 1385 pričinja svetla in junaška

Portugalska s svojimi afriškimi kolonijami.

oslabljeno državo in je z njo sklenila prijateljsko pogodbo, s katero je spravila državo za nad dveto let pod svoj gospodarski in politični vpliv. Najhuji udarec je pa zadela Portugalsko leta 1822, ko se je Brazilija osamosvojila in oklicala za samostojno cesarstvo ter postavila na prestol Don Pedra I. Ločitev, kakor je pač bila težka, je bila vendarle izvršena brez sovraštva in prelivanja krvi. Obe državi sta vsa leta poslej živeli v dobrih prijateljskih in zavezniških stikih.

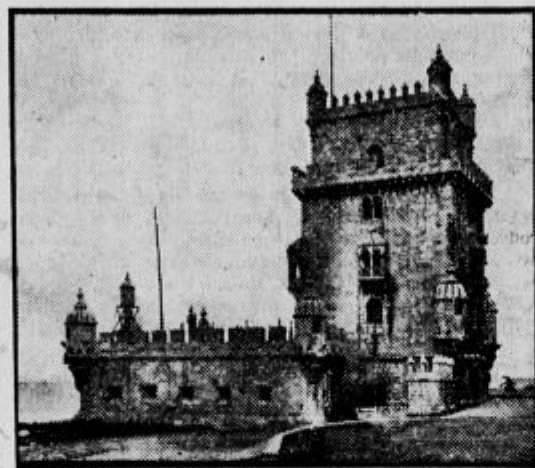
Sedanja Portugalska

Sedanja Portugalska meri skupno s Madeiro in Azorskimi otoki 91.766 km² s približno 7 milijoni prebivalcev. Njene kolonije pa 2.081.953 km². V njih živi 9.068.631 prebivalcev. Med njimi je Portugalcev 96.176. Ostanek so mešanica in domaćini najrazličnejših afriških, azijskih in južnomorskih plemen. Najvažnejši in najbogatejši sta posesti Angola in Mosambik. V Afriki ima Portugalska še Kapverdske otoke, del Gvineje in otoka St. Thomé in Principe. Od nekdanje tako mogočne indijske države je mogla Portugalska samo še obdržati mesta Goa, Daman, Diu s majhnim zaledjem, v Kini mesto Kakao zahodno od Hongkonga in severni del otoka Timor.

Stremjenje portugalske vlade gre za tem, da kolonije same krijejo svoje potrebe. Izvoz iz njih prevzema predvsem matična zemlja, kolonije pa zopet izvažajo iz nje vino in ribe konzerve. Kolonije v glavnem pridelujejo koruzo, sladkor, bombaž, oljnat rastlino, riž, tobak in kavo. V Angoli so Portugalci postavili tudi močno industrijo, ki prideluje skoraj vse domače pridelke. Tako sladkor in tobak.

Slabo gospodarstvo doma in v kolonijah — gotov propad

Čeprav je matična država od svojih zelo zmanjšanih kolonij dobivala še vedno lepe dohodke, je bilo doma zelo slabo gospodarstvo in razpisništvo. Na položaje so pričeli prihajati nesposobni ljudje, ki so povsod in vedno svoje osebnosti koristi predpostavljali koristim države, za guvernerje v kolonije so odhajali protekcionisti, ki so grabili samo denar in so bili zato lahko podkupljivi. Država je pričela hirati in bolehati. Nje-

Lizbona: Betlehemske stolp, najlepši stavbni spomenik Portugalske.

ne finance so postajale vedno slabše. Korupcija je zavladovala v deželi in nemorala. Jasno, da je pri tem morala začeti umirati sama državna ideja. Zemlja je pričela naglo drveti v gotov propad. Tedaj se je dvignilo nekaj oficirjev, ki še niso bili pozabili slavne portugalske preteklosti in so hoteli državo rešiti. Poizkus se pa ni posrečil. Na zatožni klopi je upornike zagovarjal general Car-

mona, ki je med drugim tedaj dejal: »Država je bila bolna. In vi ste jo hoteli rešiti.«

V ospredje stopata nova moža...

Tako je govoril general Carmona leta 1925. Leto dni kasneje je sam prevzel vso oblast v roke in je leta 1928 imenoval dr. Oliveiro Salazarja za finančnega ministra in štiri leta pozneje za ministrskega predsednika. Mož, ki je Portugalsko znova zgradil in ji povrnil vero v samo sebe.

Preosnova države doma je bila samo predstopnja za ponovno vrnitev morale, ki je dala svojedobno portugalskemu narodu sposobnost za ustvaritev največjega imperialnega cesarstva. Kolonialna renesansa je zato tudi ključ za razumevanje portugalske zunanje politike. Duhovna stremjenja in delavnost Portugalcev se zopet obračajo na morje in dežele, ki skupno z domaćijo predstavljajo »večjo Portugalsko«, imperij »moralno velesilo«. Salazar je takoj napovedal: »Na dnevnem redu je kolonialno vprašanje.« Napovedi je takoj sledilo dejanje »Acte Colonial« leta 1930. Z njimi so kolonije povzdignili v integralne sestavne dele Portugalske in ni prav nič več Portugalska na eni strani, na drugi pa kolonije. Vse portugalsko ozemlje tvori sedaj politično, pravno in upravno enoto, portugalski imperij.

Državni voditelj general Carmona in ministrski predsednik Salazar vodita z roko v roki državo lepšim časom nasproti in izjavljata: »Naše domovina je neločljiva in večna enota Portugalske tu in onstran meja.« Nova portugalska ustava, ki sta jo dala deželi oba preporoditelja pa določa: »Portugalsko ozemlje je to, kar mu ga sedaj pripada. V Evropi obsega kontinentalno Portugalsko in skupino otokov Madeira in Azori, v Zahodni Afriki Kapverdske otoke, Gvinejo, otoka St. Thomé in Principe, St. Joao Baptiste, Cabunda in Angola, v Vzhodni Afriki Mosambik, v Aziji indijsko državo in Makao s pripadajočimi pokrajinami, na Oceanu Timor in njegove pokrajine.«

Kolonije, ki so bile do 1933. leta avtonomne, so sedaj podrejene neposredno kolonialnemu ministrstvu, ki pa tesno sodeluje z Vrhovnim svetom imperija. Vsako tretje leto se zberejo v Lizboni vsi

Lizbona, prestolnica Portugalske.

guvernerji na enomesečni posvet. To je Vrhovni svet imperija. Njegove članke deloma imenuje kolonialni minister, deloma jih pa pošilja kolonije. Vrhovni svet imperija je v kolonialnih zadevah posvetovalno telo vlade, za kolonije je pa tudi vrhovno upravno sodišče. Vsakih pet let se pa mora v Lizboni sestati tudi posebna kolonialna gospodarska konferenca. Za obrambo kolonij skrbi osrednja vlada, kakor za vse ostale vojaške zadeve. Za Portugalce, ki žive v kolonijah, je vojaška služba obvezna, za domačine pa uporabljajo najemniški sistem.

Rešitelj Portugalske dr. Salazar se je pri svojem obnovenem delu naslonil na zgodovinsko tradicijo, na slavno portugalsko kolonialno zgodovino, ki jo zgodovinarji dele v tri razdobja: V dobo zavojevanj in odkritij v 15. in 18. stoletju, v dobo obrambe kolonialnega cesarstva v 17. in 18. stoletju in v dobo portugalskih afriških kolonij. Na ta razvoj je Salazar naslonil svojo spojitve kolonij z matično državo v »večjo Portugalsko«. Proces je več kot pa samo organizatorična finese, je poizkus v mejah sedanje posesti uresničiti novo državno idejo.

Sedanja svetovna vojna je seveda, kot vse ostale države, tudi Portugalsko gospodarsko močno zadela. Zveza matične dežele s kolonijami je radi nevarnosti morskih poti precej težka in je zato dovoz živil zelo padel. Portugalska je še vedno izven vojne. Tako državni voditelj, kakor tudi predsednik vlade, sta pa že ponovno poudarila, da želi tudi Portugalska sodelovati pri obnovi Evrope, ker »Portugalska ni majhna država«, kakor to prikazujejo številni zemljevidi in lepaki, ki so obsejani po vseh državnih in privatnih portugalskih uradih. In ni to prav nobena propaganda, temveč globoka zavest vsakega sedanjega Portugalca, ki nosi v svojem srcu samo vročo željo po svobodi in neodvisnosti. Zato tudi ni brez pomena, da je Portugalska odgovorila na razna namigavanja onstran morja s tem, da je poslala na Azorske otoke močne kontingente svoje vojske,

Morlaki

Med dalmatinskimi dinarskimi tipi se je še do dandanašnjih dni prav dobro ohranila tudi stara ilirsko-rimska skupina tkzv. Morlakov. Najdemo jo še lahko povsod v goratih dalmatinskih predelih. Predvsem v okrajih Obrovac, Knin, Vrljika, Imotski in posebno v Bukovici, na visoki planoti med rekama Zrmanjo in Krko. Tu so tudi ohranili najlepše lastnosti starega plemena.

Stari Morlak v svoji narodni noši.

Morlaki imajo zelo trdno voljo, so odkriti in vdani. Njihov značaj je pa različen. Oni niso samo bojeviti, temveč imajo tudi lep smisel za poezijo. Težko je naštet vse njihove navade in običaje. Tudi njihove najrazličnejše oblike praznovanja. Tudi dvajset stoletij ni zadostovalo, da bi bili opustili čaščenje vidne narave, ki je bila glavna osnova stare ilirske vere. Morlaki tako še danes verujejo v »dobre« in »slabe« vplive naravnih sil: sonca, meseca, zvezd, oblakov, megle in vetra. Kot potomci starih Ilircev imajo tudi spoštovanje do lešč. Legenda, da je kača redila sina Kadma in Hormoniosa Ilirisa, ustanovitelja Ilirije, je še vedno živa. Srečati kačo pomeni pri njih še vedno doživeti srečo. Morlaki tudi še vedno verujejo, da imajo kače svojega kralja, ki je tako velik in močan kot človek in nosi na glavi tudi zlato krono. Kdor dobi to krono v roke, ima pri sebi ključ do vsega bogastva sveta.

Znano je, da je Dalmacija v začetku krščanske dobe prišla pod rimsko oblast. Ponosni ilirski narodi so se podvrgli Avgustu. Dalmacija je zatem dala tudi več rimskih cesarjev, kakor Aureliana, Probusa, predvsem pa Diocletiana. Pod to oblastjo je bila 600 let.

Poročila o dalmatinskem gorskem prebivalstvu v zgodnjem Srednjem veku so zelo pomanjkljiva ter samo navajajo, da je od 9.—15. stoletja živel v dalmatinskem gorovju neko »krščansko ljudstvo, ki je govorilo latinsko«. Imenovali so jih »Vlahe«, kar pri Balkancih še danes pomeni Latince. Bizantinska kronika jih pozneje imenuje »Morovlahe« iz česar je pozneje nastalo italijansko ime »Morlacchi«. Južni Slovani jim še vedno pravijo »Vlasi«.

Ob vpadanju Turkov v to deželo so Morlaki zelo trpeli. Toda kot borben narod, so se kmalu organizirali ter napadalcu krepko upirali. Njihovi oddelki so tvorili jedro benečanske obrambe pred Turki. Pozneje so jih premagali Francozi, katerim so se tudi vdali.

ki jo je spremljal sam predsednik države general Carmona, navdušeno pozdravljen od vseh.

In še druga okolnost je važna, ki je v zvezi s tem ne ememo spregledati. Vedno tesnejše in vedno bolj prijateljsko sodelovanje Portugalske in Brazilije. Ravno kar je odšlo iz Portugalske v Brazilijo močno zastopstvo samih uglednih in vplivnih Portugalcev, ki bo v Braziliji še poglobilo vse dosedanje vezi, ki so družile obe prijateljski in zavezniški državi. In tudi ni samo vljudnostni akt, da je Brazilija pred kratkim imenovala portugalskega državnega predsednika za generala svoje vojske. Portugalska je pa na drugi strani podarila brazilijanski vojski sabljo prvega brazilijanskega cesarja Dona Pedra.

Dr. Oliveiro Salazar je bodoče zadržanje Portugalske orisal z besedami: »Naš sloves je v področju odkritja, obljubenja, koloniziranja in civiliziranja novih svetov, ki so danes z matično zemljo nacionalna celota. Mi smo sinovi te preteklosti. In ni samo spoštovanje jasne volje naših očetov, temveč tudi globoka zavest uslug, ki smo jih izkazali Evropi in svetu, če odkrito izpovemo, da hočemo danes in vedno biti: Svobodni, neodvisni in kolonialna država.«

Družinski poglavar.

»Mama, pridi hitro k telefonu! Nekdo hoče govoriti z družinskim poglavarjem.« (»Tagesspost«.)

dr. Oliveiro Salazar, voditelj nove Portugalske.

doba Portugalcev. V letih od 1415, ko je Joao de Castro zasedel španske Kanarske otoke do leta 1488, ko je Jernej Diaz obšel Rt dobre nade in vzpostavil morskot pot v Vzhodno Indijo, so Portugalci odkrili in zasedli vso zahodno afriško obalo in postavili na vseh važnejših mestih, predvsem ob izlivu rek, svoje trdnjave in oporišča. Azori in Madeira, ki jih v zadnjem času večkrat omenjajo, so od leta 1431 odnosno od leta 1419 v portugalski posesti in niso nobene kolonije, temveč sestavni deli portugalske države. 15. stoletje se je končalo s smelo vožnjo Vasca da Gama v Indijo, kjer je prišel do Kalkute in je med potjo priboril za svojo državo na vzhodni afriški obali važna oporišča. Med drugim Natal, Mosambik in Mambaso.

Portugalske posesti v Afriki in na Daljnem vzhodu so v teku desetletij dosegle tak razvoj in obseg, da si ga danes niti predstavljati ne moremo. Pri tem je treba vedno tudi vpoštevati okolnost, da jih je od tega pripravil narod, ki je štel komaj en milijon duš. Leta 1571 je imela Portugalska pod svojo oblastjo razen zahodne afriške obale tudi vzhodno afriško obalo od Rta dobre nade do Rta Guardafui, zatem veliko državo v Prednji Indiji s cvetočimi glavnimi mesti Goa, Ceylon, Malaka, severni del Sumatre, Javo, kakor tudi področje Makao in Južno Kitajsko.

Portugalska — svetovni imperij

Leta 1500 je admiral Cabral odkril Brazilijo in jo podaril kot dragocen biser portugalski kroni. Z drugo mornarico, ki je leto dni pozneje zapustila lizbonsko luko in prišla do Patagonije, je potoval tudi Italijan Amerigo Vespucci in odkril deželo, ki je po njem dobila tudi ime.

Začetki razpadanja — borba za portugalske kolonije

Po že omenjeni smrti mladega kralja Sebastijana pri Alcaicer-Kebirju je španski kralj Filip II. pograbil ugodno priliko in izkoristil zmanjšanje ter si lastil dedno pravico do portugalskega prestola. Tako je prišla Portugalska v vse vojne vihr, ki so divjale nad Španijo. Portugalska kolonialna posest je bila skoraj sto let izpostavljena stalnim napadom. V prvi vrsti Angležev, Nizozemcev in Francozov. Portugalska je tedaj izgubila večino svojih najboljših in najbogatejših kolonij. Po zopetni osvoboditvi izpod španskega gospodstva leta 1640 jih je sicer nekaj še dobila nazaj, toda najboljših nikdar ne več. Te so si obdržali Angleži.

Na Portugalsko je vrgla svoje oči Anglija

Anglija se je zelo zgodaj pričela zavedati važnosti Portugalske za varnost svojih morskih poti. Zato je v začetku 18. stoletja izkoristila

Usoda belgrajskega zverinjaka

Belgrajska »Donau Zeitung« je zadnje dni objavila poročilo o belgrajskem zverinjaku, ki ga je obiskal urednik omenjenega lista. V svojem poročilu našteva vse zverine, s katerimi se razpolaga belgrajski zverinjak, ki je bil kot znano pred vojno največji in najbogatejši zverinjak na Balkanu ter je imel nekaj zelo dragocenih in redkih živali.

Zverinjak sedaj še daleč ni to, kar je bil. Najvažnejših privlačnih zverin nima več. Kakor ostalim delom mesta, bombe niso prizanesle tudi Kalemegdanu. Nekaj jih je padlo tudi na prostor, na katerem je mestna občina postavila prijetna in udobna stanovanja za svoje zverine. Več železnih ograj je zračni pritisk eksplozivirajočih bomb raztrgal. Obstojala je resna nevarnost, da bi zverine zbežale na prosto, kjer je bile prav zelo nevarne. Zato so jih čuvajli takoj po prvem bombardiranju Belgrada postrelili. Tedaj so prišli ob življenje vsi lepi in mogočni levk, levjine in levčji, tigri, divji rjavi in beli medvedi, divji merjaseci, volkovi in ostale nevarne živali. Zverinjak danes tudi nima več ljubkega para žirafa, ki ga je po-

darila bivša kraljica Marija. Žiraf ni sicer zadela bomba. Padla je pa neke v bližino. Zračni pritisk je razbil vse šipe, okna in vrata na njunem stanovanjskem prostoru. Zivalim, ki so zelo občutljive tako za hrano, kakor tudi za mrz, je postalo hladno in sta se prehladili. Kmalu sta poginili zaradi tuberkuloze.

Vodstvo zverinjaka je za nadomestilo izgubljenih lepih primerkov dobilo par manjših levov, ki pa zelo zaostajajo za prejšnjimi. Tudi hraniti je vse te živali danes mnogo težje kot prej. Posebno mesojedce. Znano je, da imajo levi najrajši konjsko meso. Danes je z njim precej težko. Prvič ga je težko dobiti, ker ga pridno jedo tudi ljudje, razen tega ima pa tudi to meso znano belgrajsko bolezen. Je zelo drago. Razen levov ima zverinjak danes tudi celo galerijo psov bivše kneginje Olge. Med njimi so zastopani nekateri res lepi psi. Ostale živali so v glavnem ostale. Tako slon, kakor tudi nilski konj, kamele, bizoni, jeleni, srnjaki in vse ostale privlačne živali in ptice.

Mali oglasi

V malih oglaših velja pri izkajanju službe vsaka beseda L 0,30, pri izkajavanjih oglaših je beseda po L 1, pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L 0,60. Davki se računata posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

Služkinjo

enažno, kuharico, srednjih let, iščem za stalno. (Srednja mesta). Nastop takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11.233.

Prvovrstnega tesarja

samostojnega, zmožnega vseh lesenih konstrukcij, sprejme podjetje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zmožen« št. 11.186.

Daktilografkinjo

spodobno, z dobrim znanjem italijanske, iščemo za stalno službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 345 — 11.272. (b)

Mehaničarja

za različne pisalne stroje (tipe), izvežbanega, zmožnega italijanske — iščemo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod št. 456 — 11.273. (b)

Zastopnika

za Ljubljano in pokrajino, verziranega v prodaji pisalnih in računskih strojev, z dobrim poznanjem stroka, iščemo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 678 — 11.274. (b)

Gospodinjstvo pomočnico

tudi začelnico, sprejme dobra uradniška družina. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Služba« št. 11.230.

Hlapca za kmečka dela

sprejem. Plača 150 lir. Rici Franc, p. D. M. v Polju.

Krojaškega pomočnika

za veliko kose in pomočnico sprejme Fr. Gračner, Malgaševa 2. (b)

Šiviljo

za perilo in obleke sprejem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 11.335. (b)

Postrežnico

sprejem za dopoldne. V pošte pride mlajša moč, ki zna tudi kuhati. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 11.322. (b)

Kamnoseka

za umetna kamnoseška dela sprejme Sedej, Rožna dolina. (b)

Služkinjo

za vsa hišna dela in pomoč pri gospodinjstvu sprejem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 11.319. (b)

Pomožno kuharico

takoj sprejem. — Ljubljana, Trnovski priistan št. 20. (b)

Gospodično ali dijakinjo

sprejem v svo ohrbno po dogovoru v centru mesta. Franja Buh, Gledališka ul. 7-III. (D)

Gospodinjo

ki bi imela skrb za štiri deklice od 8—16 let, in vodstvo hišne ohrbe — išče boljša družina v Milanu. Znanje nemščine je predpogo. Starost okoli 40 let. Naslov v upr. »Slov.« št. 11.379. (b)

Službe

Iščejo:

Gg. župnikom!

Organist cerkvenik prosi za službo čimprej. Je veren, trezen in nekakšen. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 11.283.

19letna štajerkja

pisaršinska moč, sprejme kakršno koli pisaršinsko zaposlenje. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Potrebna« št. 11.285.

Dekle s štajerskega

sprejme mesto varuhinje otrok pri kakšni družini. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Takoj« 11.285

Izurjena pletilja

išče službo. Naslov v upr. »Slov.« št. 11.318. (a)

Trgovska pomočnica

išče mesto v trgovini ali pisarni kjer koli. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Majša moč« št. 11.339. (a)

Kuharica in sobarica

z dobrimi spričevali, čistimi, mirni, iščeta skupnega mesta pri krščanski družini. Naslov v upr. »Slov.« št. 11.358. (a)

Učitelj

družinski oče, išče kakršno koli zaposlitev. Ponudbe pod »Skrb 11.342« upravi »Slov.« (a)

Stanovanja

Oddajo:

Dvosobno stanovanje

2 minuti od postaje, oddam. Vprašati pri Končar, D. M. v Polju št. 66. (c)

Iščejo:

Dvosobno stanovanje

po možnosti s kopalnico, najraje v severnem delu Ljubljane, iščem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Solidna stranka« št. 11.275.

Sobe

Oddajo:

Lepo sobo

s posebnim vzhodom oddam boljšemu gospodu. Groharjeva ul. 16, spodnji zvonec. (s)

Sobo

preprosto, oddam gospodu. Hradečkova cesta 5 (poleg nove brvi). (s)

Sobo

boljšo, oddam nasproti sv. Jožefa, soljčnemu gospodu. Naslov v upr. »Slov.« št. 11.378. (s)

Iščejo:

Sobo

z uporabo kuhinje, iščem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 11.348. (s)

Pohištvo

Modroce

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 15

Prodaj

kompletno posteljo in brušeno ogledalo. — Pod gozdom 6, Ljubljana VII.

Moderno spalnico

orehovo imitacijo, prodam. Ogleda se tudi lahko v nedeljo. Zor Jože, miz. mojster, Aljaževa cesta 14, Ljubljana VII. (a)

Uvajenci

Vajenko

sprejem za damsko krojaštvo in trgovino v Ljubljani. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Kmečko dekle iz okolice« št. 11.277.

Mizarskega vajenca

sprejme takoj brez stanovanja in hrane pohištvo Malenšek, Dravljice št. 258.

Brivskega vajenca

sprejem takoj. — Köchl, Florjanska ul. 28. (v)

Krojaškega vajenca

sprejme Tomislav Danijel, Zg. Šiška, Vodnikova 108, Ljubljana. (v)

Fant

18 let star, s tremi razr. gimnazije, ki se je že dve leti učil avtomobilstva, išče mojstra, pri katerem bi se izučil ali dobil primerno službo. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Novem mestu pod »Nujno« št. 11.324. (v)

Vajenca

in kleparskega pomočnika sprejem. Gustav Puc, Tržaška c. 9. (v)

Vajenca

sprejem za večjo trgovino z meš. blagom v Ljubljani z vso oskrbo pri starih. Ponudbe pod »Praktičen« št. 11.386 na upravo »Slov.« (v)

Kupimo

Suhe gobe

jurčke in lišičke — kupi vsako količino po najvišji dnevni ceni trdka Fran Pogačnik, Ljubljana, Tyrševa cesta 33 (Javna skladišča).

Suhe gobe

prodaš po najvišji ceni v trgovini Čuček, Sv. Petra cesta 13, tel. 31-85. (l)

Sveže gobe

in lišičke za vlaganje kupuje večje količine trgovina Čuček, Sv. Petra c. št. 13. (k)

Kupujem

vse vrste cunj, šiviljske, krojaške odrezke, vreče po najvišjih cenah. Alojz Grebena, Vošnjakova ulica št. 4, telefon 34-26.

Suhe gobe

prejane in jesenske rasti kupi po najvišjih cenah V. H. Rohrmann, Sv. Petra nasip 27, telefon 29-15. (k)

Angorsko volno

t. j. dlako od angorskih kuncev, domačo ovčjo volno in kožice od kuncev kupuje po dnevnih cenah Zeleničarska splošna gospodarska zadruga (kratk. Zegoza) v Ljubljani, Bleiweisova 35/II, ki prevzema volno in kožice tudi v predelavo. Kupuje samo od članov, izdelke pa prodaja tudi nečlanom. Zadrževanje cenik in druga pojasnila!

Posnemalnik

za približno 20—25 litrov, kupimo. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Posnemalnik« št. 11.298. (k)

Vse vrste cunj

šiviljske in krojaške odrezke kupujem po najvišjih cenah. — Hrenova ulica št. 6. (l)

Pohištvo

enažno, dobro ohranjeno, kolesa, šivalne stroje in druge predmete stalno kupuje in prodaja Nova trgovina »Ogled«, Mestni trg 3, vhod skozi vežo. (l)

Vreče

iz jute za embalažo kupim. — Podbevšek Filip, Obirska 4. Tel. 40-57. (k)

Potočne postrelvi

polletne do 1 in polletne kupim 5000 komadov. Ponudbe poslati pod šifro: »Ribe« št. 11.370 upravi. (l)

Antimon in svinec

kupi vsako količino akumulatorske delavnice Jože Grajzar, Tyrševa 23. (l)

2 vagona desk

kupim za gradbeno opaznje (deske vse od kraja) in sledečo količino tramov: 208 kom. 19x24 cm dlg 5,00 m, 80 kom. 19x21 cm dlg 7,00 m, 24 kom. 19x21 cm dlg 5,00 m, 44 kom. 19x21 cm dlg 4,20 m, 40 kom. 19x21 cm dlg 3,80 m, 48 kom. 16x19 cm dlg 3,00 m, 44 kom. 16x19 cm dlg 2,50 m (skupaj 488 tramov). Ponudbe je poslati: Battelino Angelo, stavbenik, Ljubljana — Aljaževa cesta 35. (k)

Suhe jurčke in lišičke

kupujem po najvišji dnevni ceni. P. Višnjavec, trgovec, Florjanska 37. (k)

Kupujem

krojaške, pletilske volne, odrezke, stare žempe volno, vreče, juto in razne stare cunje. Kovčič, Tyrševa c. 35. (k)

Divji kostanj in želod

kupi V. H. Rohrmann, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 27. (u)

Prodajmo

Brizgalne

za protiletalsko zaščito v velikostih po maksimalnih cenah (preizkušene in odobrene od Gasilske zajednice) dobavlja Ilersič & Co., Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13, telefon št. 37-54. (l)

Kislo zelje in repo

dostavlja vsako množino po najnižji ceni Homan, Sv. Petra cesta 81, telefon št. 35-39.

»Negnil«

proti »nilobi« krompirja itd. Pol kg zadostuje za 1500 kg. Valja 18.50 lir. Trgovci znaten popust! Inz. Prezelj, Ljubljana, Wolfova 2, tel. 24-73.

Sicilijansko vino

15%, novo, nudi po 4.60 lir vagonске dobave, vsaka žel. postaja v Ljublj. pokrajini. Dobava direktno. Ivan Skrlj, Logatec.

Dva ženska plašča

naprodaj. Novi trg 5-III. levo.

Prodaj

dobro ohranjeno modro volneno obleko (dolga hlače) za 10 letnega fanta. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »200« št. 11.284.

Dežni plašč

s kapuco, nov, impregnat, za visoko postavbo, naprodaj. Vprašati: Križevniška 3. (l)

Pisalni stroj

Remington s kovčgom, dobro ohranjen, poceni prodam. Naslov v upr. »Slov.« št. 11.312. (l)

Dva modroca

na peresih, stara, poceni naprodaj. Mestni trg 13, II. nad. (l)

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod 11.306. (l)

Prodaj

zobotehniški stroj, skoraj nov, nekaj obleke in Hubertus plašč (srednja velikost). Groharjeva ulica št. 16, spodnji zvonec. (l)

Elektro-motor

13 ks., 380 v., takoj naprodaj. Na ogled v Križevniški ul. 11/I.

Prodaj

stroj za rezanje mesa in slanino. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Ugodno« št. 11.340. (l)

Ugodno naprodaj

sedežna blagajna in železna peč. Lambergerjeva št. 12. Za Stadionom.

Minerva aparat

4cevn, naprodaj. Peter Kocjančič, Vošnjakova 4. (l)

Klub garnituro

mizo, 2 fotelje, 2 stola, 1 klop (usnjeno), izborno ohranjeno, ter telefon, pisaršinska rola omara, sobni umivalnik in različen elektromaterial prodaja Metalia, Gosposvetska 16. (l)

Vozovi!

Zaradi selitve prodam 3 tovorne vozove, 2 na peresih, in komate. Postojnska 11, Stan in dom. (l)

Otroško posteljico

prodam. Naslov v upr. »Slovenca« št. 11.367. (l)

Prodaj

nov športni voziček, šivalni stroj in globok črn voziček. Marenčičeva 3. (l)

Peč na žaganje

srednjevisoka, naprodaj. Društvena ul. 6, Moste.

Transmisije

fermens, brusil. stroj itd. naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 11.343.

Bukovo oglje

25 ton ali tudi manjše količine, prodaja Pogačnik, Ljubljana — Tyrševa 33. Telefon 23-24. (l)

Jabolka

različnih vrst oddaja v zabojih po 25 kg trdka Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta št. 33 (Javna skladišča). (l)

Gostilniško omaro

s stojalom za sodčke. »Zephir« peč in gramofon prodam. — Gostilna, Tržaška cesta 4. (l)

Naprodaj

suha bukova drva, bukovo oglje za plinski pogon dobite pri trdku M. Pajk, Parmova št. 32, prej Kobariška. (l)

U najem

Dobro pekarno

vzajem v najem. Zmožen sem kavejle. — Naslov v upr. »Slov.« pod 11.276.

Gostilno ali vinotoč

na prometni točki v bližini Ljubljane ali okolici, vzajem v najem proti kavejli. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 11.316. (m)

Živali

Gospodarska reja kuncev

Tak je naslov knjžič, ki izide prve dni oktobra t. l. Izda jo Zveza društev »Mali gospodar« v Ljubljani v založbi Železničarske splošne gospodarske zadruge v Ljubljani (kratk. Zegoza). Bleiweisova cesta 35/II. Razprava bo vsebovala vsa navodila za gospodarsko smotno rejo naših gospodarskih pasem kuncev. Zato bo v sedanjih časih dobrodošla tako začetnikom kakor tudi starejšim rejcem, saj bo najboljše in najučinkovitejša od vseh naših sedanjih te vrste. Naročite jo že sedaj z doplačilom pri Zegozi, ker bo izšla z ozirom na postojajoče razmere le v omejenem številu.

Dobro kravo

s teletom prodam. Ljubljana, Trnovski priistan št. 20. (l)

Denar

Kdo mi posodi denar

za povečanje pridelave pridelkov. Odplačilo v 21. vili. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Posojilo« št. 11.190.

Kdor posreduje

na trževsko hišo s posestvom na deželi 40.000 lir posojila, dobi lepega prašiča. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Prašič za stonje« št. 11.309. (d)

Vse denarne in trgovske posle

izvršim hitro in točno. Obrnite se na: Rudolf Zore, Gledališka ulica št. 12. Telefon 33-10.

Kolesa

Kolesa

nova in rabljena, se ugodno kupite pri »Prometu« (nasproti križanske cerkve). Tudi ob nedeljah dopoldne na ogled.

Prodaj

moška in ženska, nova in rabljena kolesa, tudi italijanska športna. Ogled tudi v nedeljo. Fantini, Celovška c. 42, dvorišče.

Športno moško kolo

2 dinam in dobro pnevmatiko, dobro ohranjeno, lir 670, prodaja v ponedeljek Nova trgovina »Ogled«. Mestni trg 3, vhod skozi vežo.

Moško kolo

se nerabljeno, poceni naprodaj. Sv. Petra cesta 91, I. nadst.

Damsko športno kolo

z ravnim ogrodjem, novo, ugodno naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod »Štev. 11.350.

Moško in žensko kolo

trpežnega tipa, se ne rabljeno, z novimi pnevmatikami, prodam po 760 lir. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pnevmatika« št. 11.341.

Italijanska kolesa

Legnano Wolst ter nemška in vse pripadajoče dele — prodaja ugodno »Triglav« — Resljeva 16. (m)

Poizvedbe

za živali:

2000 lir nagrade dam tistemu, ki mi sporoči, kje se nahajata konj pram in kobila prama, oba z zvezdama na glavi, srednje velika, stara po 15 let, žig 206. — Trtnik Anton, Podlipoglav, pošta Dobrunje. (o)

Objave

Kdo ima ali ve za voz z žigom 366 na levem traktoru na prednjem koncu, oddan v topniški vojašnici, naj ga javi proti primerni nagradi I. Nagode, Hotederska 19. (r)

Gostilna »Figovec«

vijudno sporoča vsem gostom, da bomo popravljali od torka dne 23. sept. do sobote 28. sept. st. d. in toplotovodne naprave, zaradi česar bo te dni gostilna zaprta. (o)

Šivalni stroji

Šivalni stroji

še nekaj novih pogrezljivih (nemških znamk) je naprodaj pri »Prometu« (nasproti križanske cerkve).

Najboljše šivalne stroje

dobite pri znani trgovini Ivan Jax in sin, Tyrševa cesta 36.

Ženitbe

Državni uradnik

mirnega značaja, ljubitelj prirode, sovražnik opojnih pijač, prikučen, želji spoznati v svrhu ženitve resno ter srčno izobraženo gospodično. Pisati, če mogoče s sliko, pošto ležečo Novo mesto pod značko »Jesen«. (ž)

Nemška gospodična

mlada in čedna, želi poročiti dobro stitiranega gospoda od 40 do 60 let. Ponudbe pod šifro »Sport« št. 11.390 upravi lista.

Uradnica

32 letna, išče zaradi pomanjkanja znanja znanje za uradnikom v svrhu ženitve. Le resne ponudbe na upravo »Slov.« pod: »Dobere« št. 11.382. (ž)

Avto-motor

Oblastv. koncesionirana šoferska šola

za poklicne šoferje in amaterje

I. Gaberšček

bivši komisar za šoferske izpite Kolodvorska ulica št. 43 Telefon št. 28-28

Kupim tovarni avto

2—3 tone ali zamenjam za Opel kadet, vožen 20 tisoč km. — Ponudbe na: Jost, Ribnica, Dol. (j)

Stroji

Ventilator

za DKW avto zamenjam za brzojarilnik. Naslov v upr. »Slov.« št. 11.397

Radiator

za centralno kurjavo zamenjam za železno peč (zar ali podobno). Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 11.398.

Filatelija

Filatelisti pozor!

Najugodnejše kupite in vnovčite znamke vseh kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk — v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

Pravi filatelisti

znamk ne lepijo! Edina in polno vredna znamka je brez prilepke. Zbirajte v vložnih albumih najboljše kvalitete — Jol — ki jih dobite v vseh formatih v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

Filatelističnih znamk

lepo zbirko, vam nudi Miadinska založba, Ljubljana, Stari trg 30.

Glasba

IZDELOVANJE HARMONIK

JOS. FLEISS LJUBLJANA TYRŠEVA C. 35 ZAHTEVAJTE CENIK

Harmoniko

za šolarko, najraje diatonično Hohner z registrom, dobro ohranjeno, kupim. Zaloška 24. (k)

Modroce

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 15

Prodaj

kompletno posteljo in brušeno ogledalo. — Pod gozdom 6, Ljubljana VII.

Moderno spalnico

orehovo imitacijo, prodam. Ogleda se tudi lahko v nedeljo. Zor Jože, miz. mojster, Aljaževa cesta 14, Ljubljana VII. (a)

Pouk

Italijanščina in nemščina

po solidni metodi. Zvečer in podnevi. Tudi za začetnike. Beethovnova ul. št. 9, I. nad. (u)

Dvomesetni tečaj italijanskega jezika

za začetnike se začne v ponedeljek 29. septembra na realni v Vegovi ulici. Vpisovanje in informacije v ponedeljek, sredo in petek od pol 7 do 7 ure v pritličju (vhod čez dvorišče). Ob zadostni priklasitvi tudi nadaljevalni tečaj. (u)

Suhe jurčke in lišičke

kupujem po najvišji dnevni ceni. P. Višnjavec, trgovec, Florjanska 37. (k)

Kupujem

krojaške, pletilske volne, odrezke, stare žempe volno, vreče, juto in razne stare cunje. Kovčič, Tyrševa c. 35. (k)

Divji kostanj in želod

kupi V. H. Rohrmann, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 27. (u)

Globoko potrpi javljam žalostno vest, da nas je za vedno zapustil najin nepozabni brat, gospod

dr. Ivan Tertnik

profesor v pok.

Truplo dragega pokojnika leži na njegovem domu v Dalmatinovi ulici št. 11. Pogreb bo v nedeljo, dne 21. septembra 1941 ob 4 popoldne v Zal, kapelice sv. Jožefa, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 20. septembra 1941.

Globoko žalujoči sestre:

Magda Turk roj. Tertnik, Marija Gračner roj. Tertnik.

Boguslav Kucyński:

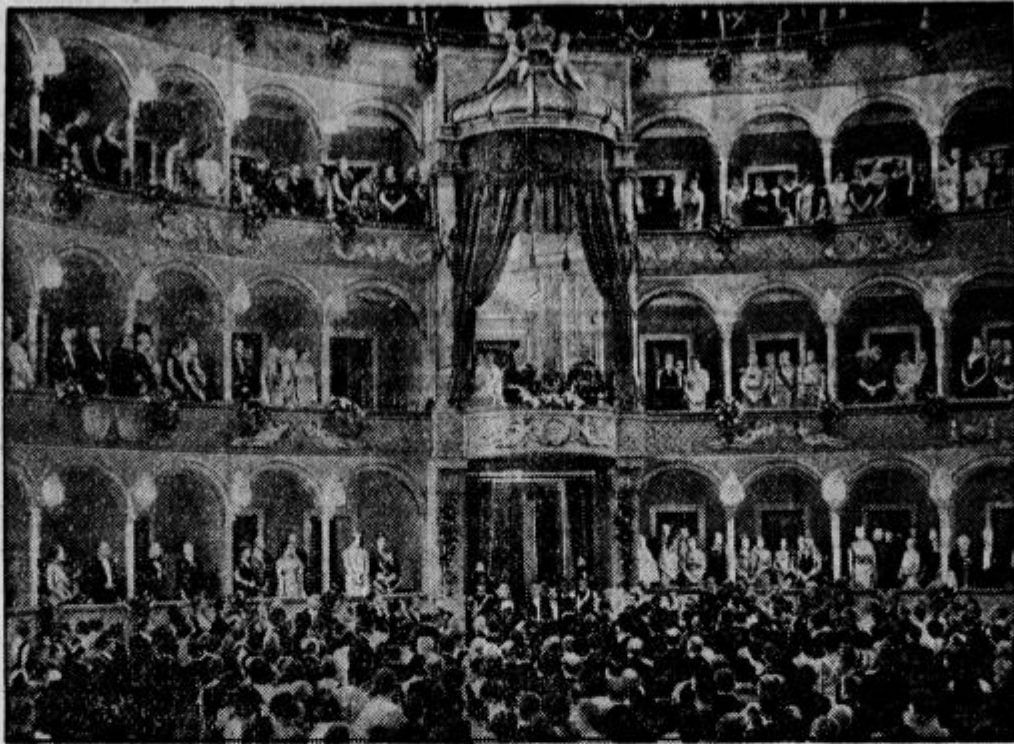
28

RIM

S trga je videti tudi stolp privatne hiše, na kateri stoji sedaj bela postava in ob njej svetilka. V tej hiši je namreč stanovala nekoč žena, ki je imela doma pravo, ukročeno opico, pa ji je nekoč vzela otroka in ga ponesla na vrh strehe, kjer ga je pustila. Ker pa se čudežno ni otroku ničesar pripetilo, je pobožna žena postavila na vrhu stolpa tej Mariji kip in se sedaj prižigajo luči. Hiša pa se imenuje še sedaj Palaca opice (Palazzo della Scimmia). Na prvem, na drugem in tretjem nadstropju stanujejo ljudje in imajo na vratih medene tablice kot vizitke. Na hodnikih stojijo pijavali — leseni s peskom — kakor je ukazano. Hiša ima še četrto nadstropje. Skozi večjo predsobo privatnega stanovanja vodi pot v sobo, ki je še višje in kjer gnezdi lastovica na sinjem stropu, od tod pa se popneš še po dva in dvajsetih zavijih železnih stopnicah ter dveh kamnitih navzgor ter prideš na večjo teraso, polno sonca. Tu stoji ta kip Matere Božje, držeče otroka v naročju. Do njega sta še dve stopnici, na katerih stoji. Pod Marijo je postavljen še polmesec, ob njem pa je svetilka, ki se dobro vidi tudi od spodaj.

Pod teraso niže so zvite strehe, čudne, strehe starih rimskih hiš, polnih majhnih oken, podstreh in teras. Na pol odeta dekleta se sončijo na teh terasah ter se skrivajo za dimniki. Vse okrog je videti stolpe in kupole rimskih cerkva, izmed katerih je daleč najprejča sv. Petra, obrnjena s čelom v našo smer.

Drugače kot na teh ulicah, vse bolj intimno se človeku zdi v majhni ulici Gestari. Tu moli iz zidov na ulico Arco di Ciambella. Tu blizu stoji na hrbtu belega slona obelisk, skromnejši

Rim: Opera s kraljevo ložo

kakor je njegova slava. Nanj sta oprti dve ženski podobi in gledata proti Panteonu. V cerkvi na tem trgu stoji tudi znani žalostni Kristus, ki se je, popolnoma gol, opiral na križ, pa so mu pozneje dobre duše napravile haljo iz brona in

tudi nogavice z brona, kamor ga poljubljajo v njegovi žalosti. Tu blizu ima Salustri tudi trgovino s spominčki na Rim, ter vidim v njegovi izložbi majhne Panteone, še manjše Koloseje, pa tudi Romula in Rema, kako sesata rimsko

volkuljo »Ricordo di Roma« je napis na vsakem teh tovarniških spominčkov.

V veliki prazni dvorani Panteona ležita na vsaki strani ustanovitelja in zedinitelja Umberto in Viktor Emanuel. Poleg hodi straža v pisani obleki, pred grobovi leže venci pa tudi spominska knjiga, v katero se lahko vpisujejo obiskovalci. Pred Panteonom hodi garda, v jarkih sede podivjane mačke, kakor tudi ob piramidah, nasproti pa vidim skozi odprta vrata v stanovanje delavske žene, ki je že v zadnjih mesecih, pa grebe z grebačo po ognjišču ter se vsilopi pred vrata ravno, ko pridem mimo. Na pozdrav mi odgovori, ne da bi jo vprašal: »Nimam časa, da bi legla, ker je mož v vojski, pa moram delati za vse do zadnjega.«

Malo je ljudi, ki bi se potikali po Rimu na navadni dan. Prazna ulica se vleče dalje. Nad majhnim trgom z enajstimi stebri je siva stena, pod katero prodaja otroške zabave poulični prodajal, malo dalje štrli v nebo bel stebel Antonina, na katerega obodu je ponazorjena njegova neskončna zgodovina. Majhne ulice in ozke vodijo k reki, ljudje hodijo čez most, za vodo in za platanami je videti okrogli nagrobnik Hadrijanov. Svetlola dekle peče in prodaja na mostu kostanje. Lica ima zagorela, oči sinje, na tenkem prstu pa ima zlato zapestnico.

»Li marroni! Quanto so' boni: calli, calli,« ponavlja v rimskem dialektu, in se smeje mimo-idočim.

Tu na ulicah veliko delajo, rušijo stare hiše in delajo nove. Trg okrog Avgustovega mavzoleja je ves obdan z žerjavi za dviganje iz jarkov, da je videti dvakrat višji kakor je sicer. Delavci, se-deči na teh žerjavih, z lahkoto usmerjajo cele vagonne gradiva na nasprotno stran k graditvi se stavbam, samo z vijaki uravnava dvigala v drugo smer, ki z velikimi rokami segajo po nebu z enega konca do drugega, kar čez mavzolej.

Sciroppo Gerolamo

Pagliano

depurativo del sangue

FIRENZE

a Lubiana presso
d. d. Salus

Sirup Gerolamo

Pagliano

za čiščenje krvi

v Ljubljani pri
d. d. Salus

Po Vaši želji Vam izdela
KNJIGOVEZNICA
Ljudske tiskarne
v Ljubljani
Kopitarjeva 6/II

v svoji čitalnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi. Istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška dela posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelek za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjene galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fazonah.

CENE SKRAJNO NIZKE. POSLUŽITE SE!

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16. in 19. uri, ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 15., 17. in 19. uri

Mož — močnejši od smrti

V glavni vlogi BORIS KARLOFF, nepozabni interpret iz filma Frankenstein v novi kreaciji kot znanstvenik, ki je izdelal umetno srce

Kod dodatek: OTOKI NA PACIFIKU

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Film iz življenja studentov, o romantiki mladih let, o ljubezni

Studentka kemije

ELENA STUDENTESSA IN CHIMICA. Madeleine Renaud, Constant Remy, J. Luis Barault in dr.

KINO UNION - TEL. 22-21

ALIDA VALLI je prejela na letošnji razstavi v Benetkah prvo nagrado kot najboljša igralka v veselem filmu

Mali stari svet

po romanu A. Fogazzara. — Globoka ljubljenska drama sredi boja med fevdal in meščanstvom

KINO MATICA - TEL. 22-41

Največja senzacija filmskega platna

Frankenstein

V glavni vlogi Boris KARLOFF

Kralj športa

Najboljši evropski komik FERNANDEL v najzabavnejšem filmu

Predstave ob 2, 14.30, 7. uri. Koniec pred pol 10. uro

KINO KODELJEVO - TEL. 41-64

Istituto „Guglielmo Marconi“ - Venezia

specializato corsi recupero anni e abbreviazione. — Proroga servizio militare. — Convitto. — Semiconvitto. Pensionato alunni e scuole regie. Aperte iscrizioni. Chiedere programma.

specializzati in corsi di addestramento alle scorse di guerra. — Odiozona vo-lasica obvezna. — Zavod za notranje in zunanje učenje. — Pensionat in kra-ljeve šole. Vpisovanje pro-sto. Zahtevajte program

ZAHVALA. Ob prebriski izgubi svojega srčno ljubljenega, nepozabnega soproga, gospoda

FRANCA JERETA

admin. kapetana I. kl. v p.

se vsem za vsa sočutja in sožalja iskreno zahvaljujem. Posebno se še zahvaljujem vsem onim, ki so dragemu rajniku tako skrbno in požrtvovalno stregli dolgo leto bolezni, zlasti č. sestri Tereziji in č. sestri Odoriki za potrpežljivo stregbo v zadnjih težkih tednih. Dalje se zahvaljujem pred. g. p. dr. Gvidu Rantu za obisk. Najprišrenejšo in najtoplejšo zahvalo pa sem dolžna pred. gosp. p. dr. Romanu Tominecu za tolažbe polne obiske zlasti ob smrtni uri ter za ljubeznivost, da je iz vjdnosti prostovoljno opravil s pred. gosp. p. Benom vse pogrebne obrede. Končna zahvala še vsem onim, ki so mu poklonili svetle, znanj molili in ga spremlili k večnemu počitku.

Slovesna sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 22. t. m., ob 7. uri v cerkvi sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, dne 21. septembra 1941.

Globoko žalujoča soproga Elizabeta.

Dotrpela je naša ljubljena soproga, zlata mamica, sestra, teta, svakinja, gospa

Margerita Gril roj. Devetak

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 22. septembra 1941 ob 3 popoldne iz kapele sv. Krištofa na Zalah.

Ljubljana, dne 20. septembra 1941.

Žalujoči soproga in hčerka Marica ter ostalo sorodstvo.

Dolarske hijene

28

Hudo ga je razočarala, ko je ni bilo, vendar nalašč ni hotel povpraševati. Sedaj pa le telefonira ravnatelju Willmerju in vpraša:

»Seveda, sedaj vpeljete gospodično Counter. Zelo dobro in pametno. Najbrž sem včeraj to preslišal. Jutri zjutraj torej! Hvala lepa!«

Molče obsedi Palmer za pisalo mizo in si zamišlja, kako lepo bo, ko bo poleg njega sedela Ellen Counter. To ji bo narekoval pisma in zapiski. Veš, to jo bo hitro seznanil z vsemi skrivnostmi obsežnega vodstva podjetja. Pri tej misli se nehoti nasmejati: saj v resnici niti najmanj ne pozna Grillovih navad.

»Vidiš, uide nenadoma stricu Paddyju, sedaj si pa zopet stari Jonny!«

Začuden ga pogleda Palmer: »Zakaj pa prav sedaj?«

»Smehljaj se, najbrž te nekaj veseli.« Stric Paddy hoče biti očetovsko dobrohoten, malo pa je tudi radoveden. »Na kaj si pa pravkar mislil? Veš, tako lepo zaverovan si bil in...«

»Nič posebnega! se izmika Palmer in si misli: tako, zaverovanost se mi že bere z obraza, samo če mislim na Ellen — čudno! Palmer nima časa, da bi naprej razglabljal o tem. Telefon zvonil Palmer se javi kot Grill in prisluhne. Zmagoslavje se sivi v njegovih očeh.

»Ah, tako, gospod Morton! Da, da, seveda, slišal sem o vaši vrnitvi.«

Stric Paddy ne presliši niti besedice tega

razgovora. Napeto se trudi, da bi iz Grillovih odgovorov razbral tudi to, kar govori Harley Morton.

»Jaz, gospod Morton!« vzklikne začudeno Palmer. »Toda, prosim vas! Jaz vendar nimam povoda... Saj se je meni zgodila krivica. Zato res ne vem, zakaj naj bi potem jaz... Kako?« Palmer se smehlja. »To pa razumem, da je za Gizelo še bolj težko!« Palmer posluša v telefon. Smeh mu gine z obraza. »Seveda, gospod Morton, dobro...« Kar se mene tiče, tudi lahko... Velja, torej bom okrog štirih pri vas!«

Ob štirih! si misli Palmer in pogleda na uro. Samo dve uri ima še časa. Dve uri bo še na natezalnici. Kaj mu pomaga, če ni nihče doslej zapazil prevare, če nihče ni zasluhl tve-gane igre. Gizela Morton bo vendar morala vse takoj spregledati. Saj bo čutila v njem tujca. Ta nevarnost se mu zdi vedno večja, čim bliže prihaja. Doslej se je ves čas izmikal mislim na to srečanje, češ, bo že kako. Sedaj pa nima izhoda. Stopiti mora pred Mortona in Gizelo, ali pa mora zopet dopustiti, da Grillova družba propade.

Stric Paddy ga medtem zamišljeno ogleduje in končno pripomi: »Ni videti, Jonny, da bi se Bog ve kako veselil svidenja z Gizelo.«

Palmer skomigne: »Saj tudi ona ni nič kaj zaupala meni, stric Paddy... To je tudi vzrok!«

Zopet se ustraši Palmer, saj že stoji stric Paddy tik ob njem in ga resno ogleduje: »Kaj pa je, stric?« vpraša nestrpno, trdno prepričan, da mu bo nehoti zopet nastavljal kako novo past.

»Ti, Jonny... Kaj pa je prav za prav s ti-stim dekletom, ki je bilo včeraj tukaj?«

»Od kod pa veš, da...«

»Charley mi je pripovedoval.«

»Charley je postal že neznosen čvekač!« godrnja Palmer. »Veš, stric, to dekle mi je presneto pogumno povedalo resnico v obraz! No, take ljudi imam rad okrog sebe in...«

»In Gizela?« mu skoči stric v besedo.

Nejevoljen pogleda Palmer: »Kaj ima pa to opraviti z Gizelo?« Ne da bi se še naprej menil za presenečenega strica, jo mahne Palmer skozi vrata.

XI. poglavje, Sprava.

Nad eno uro že stoji Palmer v spalnici pred velikim ogledalom in se razgovarja sam s seboj in z Gizelo Morton, katere se le s težavo spominja. Vsako minuto ga je bolj strah. Vedno bolj pogosto ga obhaja misel: Boljše je, če se izognem temu srečanju!

Po vsem tem, kar je doživel, bi bil ta beg navadno figarstvo. Zato je jezen sam nase. Ogleduje se v ogledalu in vadi vsako kretnjo ter pre-cenjuje vsak svoj izraz lica. Zamišlja si, kaj bo dejala Gizela in kaj ji bo odgovoril. Trdno se nameni, kaj bo povedal in katerih točk se bo v razgovoru izogibal. Le malo ima upanja, da bi mu mogla kaj koristiti nujna zadrega, ki bo ob tem prvem srečanju morala nastopiti.

Večkrat pogleda na uro. Kako presneto hitro mineva čas pred takimi odločitvami. Še preden si je sam s svojimi dvomi na jasnem, se mora že odpraviti na pot. Charley mu pomaga pri preobla-čenju. Palmer seveda oprezuje na vsako njegovo kretnjo. Ob triletni na štiri zapusti Palmer hišo. Spotoma kupi velik šopek temnordečih vrtnic. Do

Mortonove marmorne palače gre kar peš, saj hoče pridobiti še nekaj minut zase. Čim bliže prihaja, tem bolj neurejeno se mu podo misli po glavi, tem bolj divje mu bije žila v sencih. Samaga sebe miri, toda vse ni ne pomaga. S silo nabrana samozavest kopni.

Kakor hitro stopi v veliko marmorno palačo, ki leži za parkom ga obda čudna tišina. V tej tišini, ki mu moreče lega na dušo, kar ginejo upanje in dvom, pogum in obup. Prevzemati ga začne čudna brezbriznost, kakor da bi šel na spre-hod. Celo sam se zave tega in si misli: Kdo bi si mislil, da sem tako dober pustolovec.

Harleyu Mortonu se zdi zamalo, da se Grill ni hotel sam ogledati. Saj bi Morton lahko še čakal. Zato ne bi ničesar izgubil. Toda Gizela mu ni dala miru. Prav zaradi tega tudi Harley Morton svoje nejevolje niti ne skriva. Mirno obsedi za pisalo mizo, ko vstopi Palmer. Najprej ga ogleduje od nog do glave. Ostri pogled kar po-greje Palmerja.

»Bogme, vi pa imate sposobnosti, ki jih naj-demo malokdaj združene v enem samem človeku!« zaropota Harley Morton, ne da bi pozdravil Pal-merja. »Človek je končno, če hočete, star lisjak, ali pa trdoglava buča, ki si ne da nič dopovedati. Vi, za vraga, ste pa oboje skupaj. To ste prav sedaj dokazali!«

Prodorni Mortonov pogled še povečava Pal-merjevo občutek negotovosti. Saj ne pozna Mortona prav nič. Vse, kar je doslej vedel o njem, je bilo nekaj slik v časopisu. Zato tudi ne ve, da je Mortonov pogled vedno tako oster in prodiren.

Takoj bo zapazil si misli Palmer. Nato bo začel spraševati, njegovo neupanje bo raslo in končno bo... S silo se Palmer otrese teh misli.

Frutta e milioni a Merano
Sadje in milijoni v Meranu

Nel più suggestivo degli ambienti fra il lus-sureggiante raccolto delle sue frutta, Merano vedrà svolgersi il 12 ottobre il Gran Premio a ostacoli, collegato con la Lotteria di Merano, che sorteggerà fra i possessori di biglietti circa cinque milioni di premi. Anche tu puoi partecipare a questa festa e andare incontro alla Fortuna omerando un biglietto. Acquistalo però subito. — La chiusura vendita è imminente.

V najprivlačnejši okolici Merana, v vsem raz-koju njegove sadne trgovce, bo 12. oktobra dirka z zaprekami za Veliko Nagrado, zdru-ženo v Meransko loterijo, ki bo podelila med lastnike sreč kakih pet milijonov premij. Tudi ti se lahko udeležiš teje praznika in greš naproti sreči, če kupiš srečko. Kupi pa jo takoj, zaključek prodaje je pred duri.

